

Juhend juhendajale: maksude ebaõiglus globaalses lõunas – põhjused, tagajärjed ja lahendused

Autor

Meaghan Carmody, Financial Justice Ireland

Ülevaade

Selle juhendi eesmärk on anda ülevaade maksudest koolitajatele ja koolitajatele, kes soovivad pakkuda täiskasvanud õppijatele või koolilõpetajatele maksuõigluse teemalist koolitust. Üldine eesmärk on näidata arvukaid meetodeid, mille abil Aafrika, Aasia ja Ladina-Ameerika riike on praeguste ülemaailmsete maksustruktuuride aluseks olevate globaalsete valitsemisreeglite tõttu „lühiajaliselt muudetud”, ning visandada mõned lahendused selle olukorra muutmiseks. See on üles ehitatud neljaks osaks.

1. **Tax: Lühitutvustus täiskasvanud õppijatele, kolmeleheküljeline** sissejuhatus maksude ja maksude õigluse kohta, mida saab kasutada täiskasvanud õppijatele jaotusmaterjalina või sissejuhatava lugemisenä.
2. **Tax: Deeper Guide for Facilitators (23 lehekülge)**, mis annab põhjaliku ülevaate maksude ja maksude õiglusega seotud peamistest probleemidest ja aruteludest globaalses põhjas ja globaalses lõunas. Selle eesmärk on tugevdada nende juhendajate usaldust ja teadmisi, kes soovivad läbi viia täiskasvanud õppijatega maksuteemalisi seminare või koolitusi.
3. **Maksud: soovituslikud tegevused täiskasvanud õppijatele** – terve päeva jooksul koos või eraldiseisvate seanssidena kasutatav tegevuste sari, mis tutvustavad täiskasvanud õppijatele maksude ja maksude õigluse teemat, kasutades erinevaid aktiivõppe metoodikaid.
4. Lõpuks on ressursi lõpus toodud **võtmetermine sõnastik**.

Maks: lühike sissejuhatus täiskasvanud õppijatele

Maksud on ülemaailmse ebaõigluse loo oluline osa. Kahjuks kuulevad paljud inimesed sõna maks ja tagasilöök – see tundub tihe, igav ja võib-olla on teema, mis on kõige parem jätta "ekspertide" hooleks! See juhend aitab teil mõista, mis on maks, miks see nii oluline on, millised ülemaailmsed suundumused ohustavad õiglast maksude kogumist ja mida saaks teha maksuebaõigluse lahendamiseks kogu maailmas. Lugege lühikest versiooni ja pidage meeles punasega kirjutatud lauseid. Need on küsimused või peegeldavad juhised, mis aitavad teil õpitavas sügavamale sukelduda!

Mida me siis maksu all mõtleme? Maks on riigis elavate inimeste poolt selle riigi riigile tehtav kohustuslik sissemakse. Maksud maksavad ka ettevõtjad, jällegi riigile. Üldjuhul otsustab riik seejärel, kuidas maksu kasutada riigi majandamisega seotud kulude katmiseks või leevendamiseks. Oluline on see, et maks ei ole tehing. Üks inimene või ettevõtte ei saa valitsusele öelda: "Ma andsin teile ____ maksu ja ma tahan nüüd vastutasuks tee-/haigla-/tänavavalgustit". See ei ole vahetus, pigem on see kohustus, mida me kõik maksame. Seda on isegi kirjeldatud kui hinda, mida makstakse valitsuse omamise eest!

Täpsemalt on maksul aga mitmeid funktsioone ja üllataval kombel pole kõik otseselt seotud riigi käsutuses oleva lisaraha mõjuga. Neid funktsioone saab hõlpsasti meelde jätta käepärase märgukirjaga – 4Rs of taxation. Esiteks on see **tulu**. Sellest rahastatakse olulisi avalikke teenuseid, mis on riigi sujuvaks toimimiseks üliolulised, nagu haridus, tervishoid, transpordi infrastruktuur jne. See tulu võimaldab valitsustel kavandada tulevikku, mis pole alati abi või toetustega võimalik. Maksude teine funktsioon on rikkuse **ümberjagamine**, et vähendada ebavõrdsust ühiskonnas ja kaitsta kõige haavatavamaid ja abivajajaid. Ümberjagamist saab aga teha enam-vähem õiglastel viisidel ja see sõltub sellest, kui *progressiivne* või *regressiivne* on maksusüsteem. Maksude kolmas funktsioon on kaupade **ümberhindamine**, mille puhul sotsiaalsed "halvad" võivad saada neile lisamaksu ja sotsiaalsed "kaubad" võivad saada maksusoodustust. Milline võiks olla näide sotsiaalsest "halvast"? ja sotsiaalne "hea"? Lõpuks võib maks tegelikult suurendada seda, mil määral kodanikud tunnevad end oma valitud **esindajate** poolt esindatuna, ja seega võib see tegelikult soodustada demokraatlikku osalemist. Mõtle selle üle; kui maksate ametiasutusele makse, kuid see asutus ei kuula teie seisukohti selle kohta, mida teie kogukonnas vaja on, siis mis võib juhtuda...? See on õige, nad ei pruugi teie häält enam saada! Nende huvides on teid kuulata ja üks põhjusi, miks te sõna võtate, on see, et maksate makse. Seda kodanike ja valitud otsustajate vahelist kirjutamata kokkulepet nimetatakse **sotsiaalseks lepinguks**. Lõpetage Ameerika revolutsiooni aegne Briti-vastane loosung: "ilmata on türannia!"

Maks on peamine vahend nn jaotava õigluse tagamiseks, mis tähendab, et sotsiaalse koostöö hüved ja koorem (nt maksud) jagatakse õiglaselt. Aga miks see oluline on? Jaotav õiglus on oluline, sest ülemaailmse õigluse tagamine eeldab, et kõik riigid suudavad tagada eeliste *õiglase jaotuse oma kodanike vahel*. Kuid ülemaailmsete maksureeglite ja eelkõige maksusüsteemide lünkade ära kasutamise tõttu ei saa paljud valitsused oma kodanike vajaduste rahuldamiseks piisavalt tulu. ja asi pole mitte ainult selles, et maksueeskirjad ei takista paljudel valitsustel oma õiglast osa maksust saada, vaid ka selles, et maksutulu puudumine käivitab isetugevduva tsükli, mille käigus riigiasutused, näiteks maksukogujad, halvenevad nii palju. aja jooksul ebapiisava maksutulu tõttu muutub maksude kogumine aina raskemaks! Sellel on edasine mõju kõigile avalikele teenustele, mida valitsused peavad oma kodanikele pakkuma, et tagada inimõiguste mitterikkumine. Kas te suudate mõelda mõnele inimõigusele, mida võiks avalike teenuste osutamiseks piisava tuluta negatiivselt mõjutada?

Sellega lugu siiski ei lõpe. Mõelge sellele, mida valitsused võiksid teha, kui nad näevad oma bilansis puudujääki. Sellistes olukordades võivad nad jätkata oma kulutuste kärpimist avalikele teenustele või isegi tõsta tavainimese makse, näiteks käibemaksu või käibemaksu, mis on kõigile ühesugune, sõltumata nende sissetulekutest (see on nn tasane). Nüüd mõelge, keda võivad avalike teenuste kärped ja nn kindlate maksude tõstmine rohkem mõjutada? See on õige; need, kes on niigi vaesed ja haavatavad, ja isegi naised ja tüdrukud, eriti kui sanitaartoodetele lisatakse käibemaks, mida on sageli juhtunud.

See aga ei piirdu sellega. Peame küsima, millist rolli mängib selles stsenaariumis globaalne finantssüsteem? Võib arvata, et olukordades, kus inimõigused on ohus, löövad ülemaailmsed organisatsioonid abivajavaid riike toetama. Seda teevad paljud rahvusvahelised finantsinstitutsioonid (IFI), näiteks WB ja IMF. Kas leiate, mida need akronüümid tähistavad? Abi saavad ka üksikud riigid. Kuid suurem osa sellest rahalisest toetusest antakse pigem laenuvormingus, mitte toetustena, abina või isegi intressivaba laenuna. Mis vahe on laenul ja abil või toetustel? Ja rahvusvaheliste finantsasutustega on nad tegelikult kasutanud laenude kujul rahalise toetuse kinnipidamise ähvardust, et edendada teatud viise, kuidas asju majanduslikult teha kogu maailmas. Näiteks on selle toetusega seotud tingimused kaubandustõkete kõrvaldamiseks, käibemaksu tõstmiseks, välisinvestorite maksude vähendamiseks ja muuks. Sellel on mõned põhjused; näiteks jääda erapooletuks äritegevuse suhtes, mitte takistada konkurentsi ja jätta ettevõtetele võimalikult palju kasumit, et see kasum kas voolaks meie taskusse või muutuks kõrgemaks palgaks, paremateks masinateks jne. Need eeldused aga ei kehti. mikroskoobi all. Seda poliitikasoovituste komplekti nimetatakse **maksukonsensus** . ja see on üks ristmik, kus võlatab kohtub maksurajaga...¹

Põhiprobleem on selles, et meie ülemaailmne finantssüsteem on täis silmusauke ja evakatsiooniluke, nagu hiiglaslik madude ja redelite mäng. Isegi mitte 100 aastat tagasi olid ettevõtted fikseeritud seal, kus neil oli tehas, nende tooraine ja töötajad. Kuid tänapäeval on

¹Loe lähemalt FreshUpi võlaõigust käsitlevast artiklist.

ettevõtted keerulised, paljude kombitsatega ulatub üle kogu maailma. Ettevõtte peakontor võib asuda riigis A, samas kui B&C-st pärit tooraine ja tootmine toimub riigis D. Maailm ei ole üks riik ja maksuseadused on piiriüleselt erinevad. „Agressiivsed” maksuplaneerijad ja „loomingulised” raamatupidajad kasutavad neid reeglite ebakõlasid ära, et võimaldada ettevõtetel ausaid reegleid mööda minnes tõusta redelist üles või kasutada pääseluuki (uurida, mida tähendab „kapitali lend”) , lahkudes kuhugi soodsamasse kohta, kui reeglid neile enam ei sobi. Selle tulemusel näeme ettevõtete turuosa pärast konkureerivate *ettevõtete* asemel üha enam *riike* , kes konkureerivad omavahel maksuseaduste alal, et meelitada investeringuid, mille tulemuseks on ettevõtte tulumaksu **võidujooks** .

See maksudest kõrvalehoidmine võib olla seaduslik (nn maksudest kõrvalehoidumine) või ebaseaduslik (nn maksudest kõrvalehoidumine). Kas arvate, et miski, mis on seaduslik, on alati eetiline või moraalne? Šokeerival kombel läheb selline maksudest kõrvalehoidmine arengumaadele rohkem maksma, kui nad abi saavad. Ettevõtte tulumaks on neis riikides olulisem kui globaalse põhjaosa riigid, sest globaalses lõunas ei teeni suur osa elanikkonnast maksude teenimiseks piisavalt raha. Kui rahvusvahelised korporatsioonid (MNC) maksaksid nendes riikides oma õiglase osa maksudest, võib see oluliselt muutuda.

Siiski on mõned lahendused , mis elluviimisel muudaksid oluliselt ja aitaksid leevendada ülemaailmselt vaesust, andes **rahanduslase suveräänsuse** tagasi arengumaadele. Üks lahendus on see, et maksuhaldurid üle kogu maailma jagavad automaatselt teavet selle kohta, mis on nende riikide pangakontodel teiste asjakohaste riikidega. See takistab ettevõtetel ja jõukatel eraisikutel oma raha peitmast maksuparadiisides, kus maksumäärad on väga madalad. Teine lahendus on paljastada ettevõtete eesotsas olev isik, kes ettevõtte omamisest tegelikult kasu saab. Paljud inimesed on üllatunud, kui saavad teada, et ettevõtted võivad tegelikult maksta inimestele selle eest, et nad oleksid oma ettevõtte avalik nägu, nii et tegelik omanik jääb varjatuks. Seda tuleb muuta ja **tegelike kasusaajate** (kes peavad olema inimesed!) nimed tuleb avalikustada. Järgmiseks tuleks paljude kombitsatega ettevõtteid (tütarettevõtteid) maksustada nii, nagu oleks tegemist ühe ettevõttega, mitte paljudega. Lõpuks peaks ülemaailmse maksuregulatsiooni eest vastutama ÜRO, mitte OECD. Seda seetõttu, et OECD on tegelikult pigem rikaste riikide klubi, samas kui ÜRO on ainus ülemaailmne institutsioon, kus valitsused osalevad võrdsetena. Kindlasti on see parim foorum, mille abil otsustada ebavõrdsuse vähendamise üleilmsete meetmete üle.

Pikk versioon: sisukord

Maks: lühike sissejuhatus täiskasvanud õppijatele

Pikk versioon: sisukord

Mis on maks?

Mis on maksustamise eesmärgid? 4Rs & 2Ss.

Tulu

Ümberjagamine

Ümberhindlus

Esindus

Stabiilsus

Jätkusuutlikkus

Aga abi? _____

Märkus kaasaegse rahateooria kohta

Raamimine: Mis on jaotav õiglus ja mis on sellel pistmist maksudega?

Kuidas on maks globaalse õigluse teema?

Maksukonsensus: kuidas on maksupoliitika soovitusel arengumaid mõjutanud?

Mis loogika on maksukonsensusel taga?

Maksuneutraalsus

Kaubanduse liberaliseerimine ja selle seos maksudega

Pakkumisepoolne fiskaalpoliitika

Konkurents on majandusele kasulik

Kuidas on maailm praegu teistsugune kui valitsevate maksureeglite loomise ajal?

Millised on maksudest kõrvalehoidumise tagajärjed?

Maksudest kõrvalehoidmine suurendab regressiivset maksustamist globaalses lõunas

Maksudest kõrvalehoidmine vähendab tulude prognoositavust

Maksudest kõrvalehoidmine mõjutab riigisisest maksukuulekust

Milliseid strateegiaid kasutatakse maksude maksmisest hoidumiseks?

Aluse erosioon ja kasumi ümberpaigutamine (BEPS)

Ülekande (vale) hinnakujundus või „loominguline raamatupidamine”

Värske majandusteadus

Erasmus+ strateegiline partnerlus
2019-2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Salastatuse jurisdiktsioonid

Agressiivne maksuplaneerimine

Mida saaks teha?

Lahenduste aluseks olevad põhimõtted

Lahendused

Automaatne teabevahetus (AEI)

Ülemaailmne vararegister ja tegelikud omanikud

Ettevõtte ühtne konsolideeritud tulumaksubaas (CCCTB)

Ühtne maksustamine

Mitmepoolsus OECD-s

1. samm: Nexus ja kasumi jaotamine

2. samm: maksu miinimumtase

Kriitika

"Kaasav" raamistik?

Kodanikuühiskonna ettepanek: ÜRO ülemaailmse maksuregulatsiooni organ

Sõnastik

Maksmisvõime põhimõte

Käepikkuse põhimõte

Kasusaaja maksab põhimõte

Pealinna lend

Teenuse maksumuse põhimõte

Tarbismaks (nt käibemaks, GST)

Otsene maks

Elastsus

Efektiivne maksumäär

Võrdse ohverduse põhimõte

Aktiisimaks

Horisontaalne omakapital

Soodustus (maksudest)

Esinemissagedus (maksu)

Kaudne maks

Nexus

Piirmaksumäär

Mitmekordne maksustamine

Piirkasulikkus

Poliitikaruum

Majandusliku lojaalsuse põhimõte

Progressiivne maksustamine

Proportsionaalsuse põhimõte

Regressiivne maksustamine

Elukohariik

(valitsuse) tulud

Müügimaks

Lähteriik

Erimajandustsoon (SEZ)

Järskpeatused

Maksud

Maksudest kõrvalehoidmine

Maksubaas

Maksudest kõrvalehoidmine

Maksudest kõrvalehoidumise

Maksulõhe

Maksustamisõigused

Maksu- (või fiskaalne) neutraalsus

Käibemaks (käibemaks)

Vertikaalne omakapital

Viited

1. tegevus: mis on maks?
2. tegevus: Maksud – milleks see kasulik on?
3. tegevus: globaalne maksude võtmine

Värske majandusteadus

Erasmus+ strateegiline partnerlus
2019-2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tegevus 4: Maksustamise subjekt

5. tegevus: kes sööb kõik küpsised?

6. tegevus: valik vaatenurki

7. tegevus: Valemite õiglus

8. tegevus: Ostunimekiri

Täiendavad ressursid maksuõigluse kohta:

Mis on maks?

ja ühiskonna kui terviku iseloomu ja toimimise võti ."

- Solomon Picciotto²

Enne maksudega seotud seansi hõlbustamist on oluline tagada ühtne arusaam "maksust". Makse on kirjeldatud kui hinda, mida makstakse valitsuse olemasolu eest ja mida maksavad kõik, kes saavad kasu riigi olemasolust ja selle pakutavatest avalikest teenustest. Maksu ametlik definitsioon on "kohustuslik sissemakse, mida maksustatakse füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt ja mis tehakse riigiasutustele tulu teenimiseks, et aidata katta riigi elanikele ühiste hüvede andmisega seotud kulusid ³". Lihtsamalt öeldes on maks kohustuslik, suurendab valitsuse tulusid/sissetulekuid, kantakse ettevõtetele, *mis* tähendab nii inimesi kui ka ettevõtteid ⁴, ja seda kasutatakse selleks, et tasaarveldada mõningaid kulusid, mis valitsused tekivad teenuse osutamise protsessis. avalikke teenuseid oma elanikkonnale. Maksud on nn fiskaalpoliitika või valitsuse poliitika põhielement, mis puudutab eelkõige avaliku sektori tulusid ja maksustamist.

Kuigi tegemist on maksega ühelt osapoolelt teisele, erineb maks tavatehingust, kuna seda ei maksta ootusega, et tasumisel antakse konkreetne väljund, nii et saame vahetada raha toidu või riiete vastu. Teisisõnu, maksu puhul *quid pro quo (otsene tulu) puudub*. Selle asemel makstakse makse võimudele ja just nemad koos nõukogudega jne (olenevalt riigi avalike institutsioonide otsustusstruktuurist) otsustavad lõpuks (elanikkonna suurema või väiksema panuse ja reageerimisvõimega), mis maksu tulu tuleks kasutada ja kuidas seda teenuste vahel jaotada.

Seevastu mõned väidavad, et maksud on valitsuste jaoks viis, kuidas jätta kodanikud ilma nende raskelt teenitud rahast. Neoklassikaline koolkond järgiks seda lähenemisviisi, väites, et madalad maksumäärad võimaldavad erasektoril õitseda ⁵. See maksuanalüüs eirab maksusüsteemide põhjendusi, mille kohaselt nende olemasolu toetab majanduslike, sotsiaalsete ja inimõiguste täitmist. Inimõiguste õiguslik raamistik sätestab, et majanduslike ja sotsiaalsete õiguste täitmiseks vajalikud miinimumnõuded hõlmavad piisava hulga toiduainete, esmase tervishoiu, peavarju ja eluaseme ning kõige elementaarsemate hariduse pakkumist ⁶. Maksud on nende õiguste täitmise tagamiseks üliolulised.

² Öppejoud, autor (raamat *International Business Taxation* , 1992 , & *Regulating Global Corporate Capitalism* , 2011) ja Tax Justice Networki kaasasutaja

³ Investopedia

⁴ Pange tähele "corp" olemasolu, mis tähendab ladina keeles kõike, mis on seotud kehaga.

⁵ Siit leiame kasulikke ja interaktiivset allikat, mis seda vaatenurka selgitab:

<https://courses.lumenlearning.com/wm-macroeconomics/chapter/supply-side-economics/>

⁶ Unicef

Mis on maksustamise eesmärgid? 4Rs & 2Ss.

Tulu

Maksul on neli peamist eesmärki, mida sageli nimetatakse "neljaks Rs of Tax". Esimene neist on tulu või valitsuse tulu teenimine. Sellel tulul on kolm funktsiooni:

- 1) Seda kasutatakse **oluliste avalike teenuste**, nagu haridus ja tervishoid, ning infrastruktuuri, nagu teed, tänavavalgustid ja prügikastid, rahastamiseks.
- 2) See on seotud ka **demokraatliku protsessi tugevdamisega**, sest kui valitsused saavad maksude kaudu tulu, seab see selle riigi kodanikud olukorda, kus nad saavad nõuda oma panust tulude kulutamisse. Maks on seega seotud demokraatiaga.
- 3) see annab valitsustele **prognoositavuse**, mis on vajalik tuleviku rahastamisotsuste tegemiseks. Näiteks kui valitsus kasutaks kõigi õdede, arstide ja õpetajate palkade maksmiseks ainult abi, mis juhtuks siis, kui see abi kaotataks?

Ümberjagamine

Maksustamise teine eesmärk on toetada rikkuse **ümberjagamist**. Ümberjagamine tähendab riigi ressursside ümberjagamist jõukatelt vaeseimate ja haavatavamate inimeste poole, mis võib aidata vähendada ebavõrdsust ühiskonnas. Seda peetakse aktiivseks fiskaalpoliitikaks ja see on kooskõlas Keynesi majanduse koolkonnaga.

Varade maksude kaudu ümberjagamist saab aga teha mitmel viisil ja kõik pole võrdselt õiglased. Tegelikult võib riigi kodanike maksustamise viis võrdsust kas vähendada või suurendada. Seetõttu tähendab juba olemasolev sissetulekute ebavõrdsus seda, et ei piisa ainult *maksusumma* tõstmisest, vaid valitsused peavad otsustama, *kuidas* oma elanikkonda maksustada, et tagada õiglane koormus, mis ei süvendaks olemasolevat ebavõrdsust.

Täpsemalt, ühiskonnas saab üksikisikutele maksu kohaldada kahel viisil, mis võib vähendada või suurendada sissetulekute ebavõrdsust. Need kaks viisi on **progresseeruvad** või **regressiivsed**. Tarbimismaksudele, nagu müügitaks või käibemaks (käibemaks), näiteks toidule või kütusele sõltuvust peetakse regressiivseks, kuna kõiki maksustatakse sama summaga, olenemata nende majanduslikust seisust. Seevastu **progresseeruva** maksu näide on mõnes riigis tulumaks, kuna indeksivahemikud muudavad maksumäära vastavalt teenitud tulule ja mida rohkem inimesed teenivad, seda rohkem makse nad maksavad (teatud punkti). Selle põhjuseks on asjaolu, et piirkasulikkus (st ülejäägi kasulikkus) on väiksem, kui teenite rohkem raha. Näiteks kui inimesel on vähem raha, muutub selle raha iga ühik väärtuslikumaks. Mõttele selle üle; 10 euro

piirkasulikkus 4000 eurot kuus teenivale inimesele on palju suurem kui 10 000 eurot kuus teenivale inimesele.

Ümberhindlus

Maksustamise kolmas eesmärk on teatud kaupade **ümberhindamine**. Esemeid võib maksustada vastavalt sellele, kas need kujutavad endast avalikku "hüve" või "halba". Maksu saab rakendada, et luua hind, mis kajastab täpselt ühiskonnale saadavat kasu ja kulusid. Näiteks võivad kõrgemad maksud sigarettidele ja alkoholile pärssida nende kasutamist, mis mõlemad on inimeste tervisele negatiivsed, samas kui jalgrataste või elektrisõidukite hinnasoodustused võivad innustada inimesi valima neid keskkonnasõbralikumaid transpordiliike inimese tervis. Sel viisil saab maksu kasutada sotsiaalselt ebasoovitavaks peetava käitumise ärahoidmiseks ja ühiskonna jaoks soovitavaks peetava käitumise stimuleerimiseks.

Esindus

Maksustamise viimane R on **esitus**. Kodanikud ja muud üksused on üldjuhul kohustatud makse maksma ainult siis, kui maksuhaldur annab neile valitud esindajate kaudu poliitilise hääle. Maksustamise ja esindatuse suhe ulatub Ameerika revolutsiooni eelsesse aega. Sel ajal peegeldas Briti-vastane loosung "Maksustamine ilma esindatuseta on türannia" Ameerika kolonistide pahameelt selle pärast, et Briti parlament, poliitiline organ, kuhu nad esindajaid ei valinud, maksustab neid. Maksud võivad seega luua tervema demokraatia, sest kuna elanikkonda maksustatakse, kipuvad nad nõudma tugevamat poliitilist esindatust ja valitsemist. See dünaamika on aidanud kaasa **nn sotsiaalse lepingu** või **maksulepingu** tekkimisele, mille kohaselt maksumaksjad ühiskonnaliikmed hääletavad teatud kandidaatide poolt ja eeldavad seda tehes, et nad suurendavad ja kulutavad maksumaksja tulu teatud viisil. see on valijale kasulik. Uuring näitas, et 113 riigis aastatel 1971–1997 viis maksude kehtestamine või tõstmine ilma samaaegselt teenuste osutamist tõstmata või parandamata selleni, et kodanikud nõudsid oma õigusi ja sellele järgnevaid demokraatlikke reforme⁷. Kodanike poolt maksude maksmisel ametiasutustele antud usaldus on oluline kodanike ja valitsuste vahelise jagatud vastutuse loomiseks. Seda usaldust ohustab aga ebaõigluse tajumine, mis kipub suurenema, kui tavakodanikud tunnevad, et nad maksavad liiga palju, samas kui rikkamad mängijad ei panusta oma õiglast osa.

Stabiilsus

Maksustamise teine eesmärk on (**makromajanduslik**) **stabiilsus**. Maks tagab makromajandusliku stabiilsuse, kuna seda kasutatakse fiskaalhoovana ajal, mil majanduses on liiga suur nõudlus ja ebapiisav pakkumine teatud kaupade või teenuste osas. Selline olukord võib suurendada inflatsiooni, mis on määratletud kui kaupade ja teenuste üldine hind, mida

⁷ Ross (2014)

mõõdetakse tarbijahinnaindeksiga (CPI). Maksu kehtestamine nappidele kaupadele või teenustele võib vähendada nõudlust ja seega inflatsiooni.

Jätkusuutlikkus

Lõpuks on maksud lõunapoolsete valitsuste jaoks **jätkusuutlikum** rahastamisallikas mitmel põhjusel. Esiteks on see vähem haavatav raha või kapitali äkilise riigist väljaviimise, nn **äkiliste peatuste suhtes**.

Teiseks, erinevalt võlast ei kuulu tulumaksu tagasimaksmisele intressid. Projektide rahastamine võla kaudu võib kaasa tuua selle, et siseriiklikult kogutud maks läheb võla tasumiseks, vähendades avalike teenuste jaoks saadaolevat tulu. Võlteenindus võib seega maksutulu alla neelata. Näiteks Nicaraguas neelas 2008. aastal võlgade teenindamine veerandi kogu iga-aastasest maksusummast, mis moodustas 36% avaliku sektori kogukulutustest ja oli suurem kui riigi kogu tervishoiueelarve sel aastal. Teise näite võib tuua Filipiinidelt, kus intressimaksete võlteenindus aastatel 1986–2008 moodustas keskmiselt veidi üle 25% riigi eelarvest. Seda laenu põhiosa tagasi maksmata; see oli ainult intresside maksmine. Veel hiljuti, 2010. aastal, kulutati veidi alla 25% (24,34%) Filipiinide eelarvest intresside tagasimaksetele ja veidi alla 30% (28,95%) kulutati põhiosa tasumiseks. Seevastu 28,5% eraldati avalikele teenustele, nagu tervishoid, haridus ja eluase⁸.

Kolmas põhjus, miks makse võib rahastamisvahendina võlale eelistada, on see, et laenude puhul saavad välisrahastajad (kes ei pruugi riigi vajadusi mõista) määrata laenu kulutamist, mitte riigi valitsus. Siseriiklike maksude suurendamine vähendab riigi sõltuvust välislaenudest ja nende laenude kurnavat tagasimaksmist tulevikus ning annab neile rohkem tegutsemisruumi ja ruumi oma riikliku poliitika (maksusuveräänsus) kindlaksmääramiseks, selle asemel, et seda rahastajate dikteerida.

Aga abi?

Välisabil on oma roll, kuid riigi rahastamise allikana tuginemine pigem abile kui maksutulule on seotud mitmete probleemidega. Esiteks võib abi soodustada abi saava riigi poliitilise eliidi renti otsivat käitumist. See majanduslik mõiste viitab siis, kui üksus püüab saada rikkust ilma vastastikuse tootlikkuse panuseta. Teiseks võib see muuta valitsejad vastutavaks välismaiste doonorite, mitte oma elanikkonna ees, suurendades valitsuse *vastutust* doonori ees, ohverdades samal ajal nende võime olla oma kodanikele tõeliselt *vastutulelik*. Kolmandaks on abi muutlik, kuna selle summad võivad lühikese aja jooksul kiiresti muutuda. See vähendab abi saava riigi valitsuse võimet tulevikku vastavalt planeerida. Lõpuks ei suuda abi olla võrdne

⁸ Kõik viidatud näited leiate artiklist Action Aid, Tax Justice Advocacy Toolkit (2011)

⁹ Vastutustundlikkuse ja reageerimisvõime mõisted poliitikas võib omistada politoloog Peter Mairile

maksutulu teenimise potentsiaaliga. Tegelikult on mõned arvanud, et madala sissetulekuga riikide ettevõtte tulumaksust saadav tulude kaotus on suurem kui kõrge sissetulekuga riikide 2007. aasta välisabi kogueelarve ¹⁰. „Arvutame... et arengumaade ettevõtte tulumaksu kaotus ulatub praegu 160 miljardi USA dollarini aastas (80 miljardi naela). See on enam kui poolteist korda suurem kogu rikka maailma abieelarvest – 2007. aastal 103,7 miljardit USA dollarit. (lk 2)

Märkus kaasaegse rahateooria kohta

Veel üks osa maksude loost on seotud kaasaegse rahateooriaga (MMT). MMT teoreetikute vaatenurgast loob riigi enda valuutas kulutamine ja maksustamine tsükli, mis võimaldab raha luua ja annab seega valuutale väärtuse. Raha kulutatakse majandusse ja seejärel maksustatakse; st tulu ei pea alati valitsusele saatma enne, kui see saab kulutada. See on pisut keeruline, sest see erineb põhimõtteliselt sellest, kuidas enamikule inimestele õpetatakse majandusest mõtlema! Selle kontseptsiooni ja maksudega seondumise kohta lisateabe saamiseks vaadake FreshUpi artiklit kaasaegse rahateooria kohta. Samuti on oluline märkida, et paljud riigid üle maailma ei saa oma valuutat emiteerida. Veelgi enam, rahvusvahelistel turgudel kauplemiseks tuleb kasutada dollareid, kuna kõik muud valuutad on seotud dollariga.

Raamimine: Mis on jaotav õiglus ja mis on sellel pistmist maksudega?¹¹

See maksujuhend käsitleb maksu jaotava õigluse vaatenurgast. Jaotav õiglus on lähenemisviis, mis käsitleb sotsiaalse koostöö hüvede ja koormuse, näiteks maksustamise, õiglast jaotamist. Ülemaailmne õiglus nõuab, et kõik riigid suudaksid tagada eeliste õiglase jaotuse oma kodanike vahel ¹². Seetõttu peavad riigid suutma kujundada oma õiguslikud ja majanduslikud institutsioonid selliselt, et need kajastaksid jaotava õigluse kontseptsioone. Jaotamise õiglus tähendab ka võimalust määrata riigieelarve suurust ja ümberjaotamise taset, mis on eelarvepoliitika olulised elemendid ¹³. Paljudel madala sissetulekuga riikidel on aga raskusi tulude kogumisega, mis mõjutab nende suutlikkust järgida ümberjagamisprogramme, mis on eelarvelise enesemääramise põhikomponent. Selles juhendis kirjeldatakse mõningaid viise, kuidas see juhtub, ja mõningaid pakutavaid poliitikalahendusi.

Maks on ressursside ümberjagamisel kasutatav põhivahend ja seega on maksupoliitiline arutelu üks väheseid õigusvaldkondi, milles peetakse jaotava õigluse arutelusid sobivaks. Enamik teisi majandusregulatsioone on suunatud rikkuse *maksimeerimisele*, mitte selle *jaotamisele*.

¹⁰ Surm ja maksud (2008)

¹¹ Selle jaotise sisu pärineb raamatust Tax Justice, the Ongoing Debate (2002)

¹² Appeldoorn (2016)

¹³ Dietsch (2015, lk 35)

Õigusliku maksuarutelu puhul erineb see, et maks on vahend, mida kasutatakse *pärast* tootlikkuse maksimeerimist, mis siseneb hiljem, et asuda ümber korraldama rikkuse jaotust ühiskonnas.

Kuidas on maks globaalse õigluse teema?

Maks on vajalik oluliste teenuste rahastamiseks. See on mitmel põhjusel eriti oluline Aafrika, Aasia ja Ladina-Ameerika (lõunapoolsed riigid) riikide puhul. Esiteks kipuvad lõunapoolsed maksuametid juba niigi olema alarahastatud, kuid üks põhjusi on riigivõla küsimus (vt FreshUpi võlgade juhendit). See loob nõiaringi, kus väiksema tuluga on maksuhalduril raskusi maksude kogumise suutlikkuse parandamisega.

Üldine põhiprobleem on maksualase õigluse ja arengu seos. 2000. aastatel hakkas Christian Aid siduma makse ülemaailmse ebavõrdsuse ja arenguprobleemidega, avalikustades tõsiasja, et arengumaad kaotavad suur korporatsioonide maksudest kõrvalehoidmise kaudu rohkem raha, kui nad saavad ametliku abi kaudu ¹⁴. Lisaks kasutavad ettevõtted ja rikkad üksikisikud ülemaailmseid maksureegleid, mis hõlbustavad maksudest kõrvalehoidmist, et jätta riigid teadlikult ilma ressurssidest, mida nad vajavad oma riigi vajaduste rahuldamiseks ja inimõigustega seotud kohustuste täitmiseks. Maksualane õiglus pooldab maksurikkumist või halbu tavasid inimõiguste probleemiks, sest ilma valitsuse maksutuludeta on valitsusel palju keerulisem täita tervishoiu, hariduse, julgeoleku, kliimamuutuste ja muude küsimustega seotud kohustusi.

Lisaks avaldab ettevõtete ja jõukate üksikisikute ebapiisav maks siseriiklikult mõju piisava maksutulu tagamise koormusele, sest kui valitsustel ei ole riigi vajaduste rahuldamiseks erinevatest allikatest saadavat maksutulu, julgustatakse neid asetada maksukoormus igapäevainimesele.

Veelgi enam, kui valitsused kärbivad avaliku sektori kulutusi või tõstavad igapäevamakse, et täita tulude puudujääki, langeb see koormus ebaproportsionaalselt teatud sotsiaalsetele rühmadele. Üks viise, kuidas nad seda ettevõtetmaksude puudumisel teevad, on kaudsete maksude, näiteks käibemaksu suurendamine. See mõjutab ebaproportsionaalselt palju naisi ja tüdrukuid ¹⁵, sest nad kulutavad suurema osa oma sissetulekust majapidamistarvetele. Lisaks suurendavad kindlasummalised üksikisikumaksud suurema tõenäosusega madalama sissetulekuga inimeste maksukoormust. Paljudes riikides on selleks ebaproportsionaalselt palju naisi.

¹⁴ Vt aruannet "Surm ja maksud" (2008)

¹⁵ Üksikasjad leiate veebisaidilt Global Alliance for Tax Justice

Veelgi enam, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) andmetel teevad naised rohkem kui 76,2% tasustamata hooldustöö kogutundidest, nii et kui valitsused kärbivad avalikke teenuseid tulude suurendamiseks kärpivate meetmete abil, toimivad naised „šokkide neelajatena”. hooldus- ja kasvatustöö võtmine, mida tuleb teha sõltumata avalikust toetusest.

Maksukonsensus: kuidas on maksupoliitika soovitud arengumaid mõjutanud?

Mõned väidavad, et maksustamist ilma esinduseta esineb ka tänapäeval, kuna ülemaailmsed maksureeglid töötatakse välja ilma vaesunud riikide sisendita, mistõttu need ei ole oma olemuselt esinduslikud. Selle asemel, et vastutada oma kodanike ees, vastutavad paljud lõunapoolsed valitsused rohkem rahastajate ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide (IFI) ees, kes annavad neile abi ja võlgu, eriti kuna paljude lõunapoolsete riikide valitsused sõltuvad abist ja võlast suure protsendi ulatuses. tulu. Doonorid ja rahvusvahelised finantsasutused võivad kehtestada oma abiga tingimusi (nn **seotud abi**) või võlgadele (st laenudele) tingimusi. Nende tingimustega nõutav poliitika võib tegelikult muuta valitsuse jaoks maksutulude kogumise keerulisemaks.

„Maksukonsensus” viitab sellele üldisele põhimõtete kogumile, millest eelkõige mitmepoolsed rahastajad on kinni pidanud oma maksupoliitilistes soovitud arengumaadele¹⁶. Christian Aid uuris IMF-i rolli teatud maksupoliitika edendamisel 18-s Sahara-taguses riigis, et leida nende soovitud mustrid, ja leidis, et IMF püüab kehtestada riikidele universaalset maksupoliitikat, olenemata sellest. nende konkreetsest olukorrast¹⁷. Näiteks on maksukonsensususe põhielement olnud keskendumine kaudsetele maksudele – eelkõige nihe käibemaksule, mis on regressiivne maks, kuna seda kohaldatakse võrdselt kõigile sõltumata nende sissetulekust, ja nagu eelpool mainitud, eaproportsionaalselt suur mõju naistele ja tüdrukutele.

Võla kasutati selle tingimuslikkuse vahendina kogu võlakriisi ajal 1980ndatel ja 1990ndatel globaalses lõunas. See võlakriis tõi kaasa rohkem laene globaalsele lõunale sellistelt rahvusvahelistelt finantsasutustelt nagu Maailmapank ja IMF [vt FreshUpi artiklit Võla kohta]. Laenu saamiseks nõutud tingimuseks oli välisinvestorite maksustamise minimeerimine. Kuid enne seda oli välisinvestorite maksustamine oluline hoob valitsuse tulude suurendamisel.

Uuring, milles uuriti IMF-i soovitusi 18-le Sahara-tagusele riigile aastatel 1992–2008, leidis, et üks kõige enam soovitatud maksumuudatusi oli käibemaksu kehtestamine.¹⁸ Patumaksude kasutamine on maksukonsensus osutunud populaarseks. Sellel strateegial võib aga olla

¹⁶ Vt Cobham (2007)

¹⁷ Vaadake Marshalli (2009)

¹⁸ Vt Investopedia, "Pakkumise poole majandus"

negatiivne mõju nii vaestele tarbijatele kui ka tootjatele. Näide on Indiast, kus regressiivsed petrooleumi- ja parafiinimaksud olid suunatud vaestele indiaanlastele.

Mis loogika on maksukonsensuse taga?

Maksuneutraalsus

Maksukonsensuse põhiprintsiip on **maksuneutraalsus**, mis tähendab, et püütakse vältida muudatusi, mis võivad turgu moonutada. Selle tulemusena väljendub maksuneutraalsus tarbimismaksustamise suurenemises võrreldes kaubanduse maksustamisega või tulude otsese maksustamisega. Maksuneutraalsuse põhiprobleem seisneb selles, et see eeldab, et seni, kuni puuduvad moonutavad maksud, näiteks maksud, mis võiksid mõjutada äripraktikat, tagab majandus ressursside tõhusa ja optimaalse jaotuse. Maksuneutraalsus eeldab ka seda, et valitsuste käsutuses on rida muid vahendeid ebavõrdsuse vähendamiseks, kuid paljude riikide, aga eriti arengumaade puhul need eeldused ei kehti. Selle põhjuseks on asjaolu, et niigi nõrkade maksude kogumise süsteemide tõttu, mida nõrgestavad näiteks võlakooormus, ei ole maksueelne majandus tõhus ja valitsustel pole tavaliselt saadaval mitmesuguseid vahendeid tulude mobiliseerimiseks ja rikkuse ümberjaotamiseks.

Kaubanduse liberaliseerimine ja selle seos maksudega

Maksukonsensus toetas ka kaubanduse liberaliseerimist ehk nii ekspordi- kui ka impordimaksude vähendamist. Neoklassikalise koolkonna järgi suurendab kaubanduse liberaliseerimine turu efektiivsust. Imporditariifide vähendamise loogika seisneb selles, et kui väike majandus vähendab oma tariife, suurendab see impordivoogu, millele lisanduvad sisetarbimismaksud. Kaasnev hästi administreeritud tarbimismaksu tõus, mis on võrdne tariifi langusega, jätab seega hinnad samale tasemele, suurendades samal ajal suuremat tulu laiemast maksubaasist¹⁹. Tulude reageerimine on aga osutunud väga nõrgaks, eriti vaeseimates riikides, kus kaubandusmaksud moodustasid olulise osa tuludest. Paljud lõunapoolsed riigid sõltuvad suuresti impordi maksustamisest, kuna neid makse on suhteliselt lihtsam koguda ja nende haldamine on odavam kui muud maksustamisviisid, eriti mitteametliku majandustegevuse maks, mis on levinud lõunapoolsetes riikides. Selle valiku eemaldamine on tähendanud paljude riikide jaoks peamise maksutulu teenimise meetodi eemaldamist. Sellest olukorrast hoolimata on paljud riigid viimaste aastakümnete jooksul Maailmapanga ja IMFi tingimuste tõttu kaubandustariife järk-järgult langetanud.

¹⁹Veelgi enam, ratsionaliseeriti, et investering aitaks riiki arendada, tuues töökohti, infrastruktuuri jne ning sellest tulenev konkurents Euroopa impordiga oleks tarbijatele parim.

Pakkumisepoolne fiskaalpoliitika

Neoklassikalise koolkonna järgi on maksude langetamine ja maksukonsensuse poliitika kehtestamine see, et sellega stimuleeritakse majandust. Argument on see, et olles „ärimeeste pooldaja“ (st ettevõtte tulumaksu langetades), niriseb rahaline kasu ühiskonnas kõigile üksikisikutele. Seda teooriat tuntakse kui pakkumisepoolset majandust või pakkumisepoolset eelarvepoliitikat. Teooria on järgmine²⁰: üksikisiku maksu alandamisel on inimestel rohkem raha taskus ja seega rohkem raha kulutamiseks, soodustades tootmist ja majanduskasvu. Ettevõtte tulumaksu alandamisega saavad ettevõtted rohkem kasumit ja neil on rohkem vahendeid, et palgata rohkem tööjõudu ja investeerida oma teenuse parandamisse, mis toob kasu ühiskonnale tervikuna. Kuna nad annavad rohkem tööd ja tõstavad palku, lisavad nad jätkuvalt tarbijate taskusse rohkem raha. See tsükkel jätkub (oletatakse), mille tulemuseks on suurem majanduskasv, mis kompenseerib saamata jäänud maksutulu. Pakkumise poole majandusteadlased usuvad, et kõrged maksumäärad pärsivad tugevalt ressursside kasutamise tõhusust ja nad on ajalooliselt keskendunud pigem ettevõtte tulumaksu vähendamisele kui isiklikule tulumaksu vähendamisele.

See teooria ei pea aga alati paika. Näiteks Bill Clintoni maksutõus kõrgeimatele teenijatele põhjustas majanduskasvu 8 aasta jooksul ja lõi üle 20 miljoni töökoha. Seevastu aastatel 2001 ja 2003 alandas George W. Bush kõrgeimat maksumäära ning kapitalikasumi ja dividendide kõrgeimaid määrasid. Vaatamata pakkumisepoolse majanduse prognoosile *ei kasvas majandus vaevu*²¹. Lisaks kärbiti Kansases 2012. aastal drastiliselt kõrgeima sissetulekuga töötajate ja ettevõtete omanike maksukärbeid, Californias aga tõsteti suurima sissetulekuga inimeste makse USA kõrgeima määrani. Kansas on nüüdseks majanduskasvu poolest enamikust teistest osariikidest maha jäänud, California on aga edetabelis edenenud. Siiski on sellega seotud palju tegureid ja võib olla raske täpselt kindlaks teha mõjusid suure usaldusväärusega ja määrata ühe teooria või poliitika kogumi täpset tulemust.

Veel üks argument pakkumisepoolse fiskaalpoliitika vastu on see, et korporatsioonide seas on kasvav trend tegeleda aktsiate tagasiostmisega, mitte reinvesteeringutega kooskõlas teooria eeldustega. Tagasiostud toimuvad siis, kui ettevõtted panevad madalamatest maksudest saadava raha tagasi oma aktsionäride taskusse, mitte ei investeeri uutesse tehastesse, seadmetesse, uuenduslikesse ettevõtmistesse või oma töötajatesse. Maksupoliitika keskuse andmetel kulutasid USA ettevõtted 2018. aastal rohkem kui 1,1 triljonit dollarit oma aktsiate tagasiostmiseks, selle asemel, et investeerida uutesse tehastesse ja seadmetesse või maksta töötajatele rohkem.²²

²⁰ Vt Investopedia, "Pakkumise poole majandus"

²¹ Vaata videot, The Failure of Trickle-Down Economics | Robert Reich, 2017

²² Vaadake CNBC (2018)

Konkurents on majandusele kasulik

Maksukonsensuse täiendav neoklassikaline põhjendus on see, et suurenenud konkurents on hea, kuna see julgustab ettevõtteid tootma paremaid tooteid ja alandab kaupade kulusid, et meelitada tarbijaid. Viimastel aastakümnetel on aga toimunud nihe *ettevõtete* konkureerimiselt konkureerivate *riikide poole*. Mobiilse kapitali globaliseerumine tähendab, et ühes maailma osas eksisteerivad maksusüsteemid võivad mõjutada majandustegevust teises maailmas. Selle tulemuseks on see, et isegi kui suveräänsed maksuseadused kipuvad olema ühe riigi pädevuses, võivad riigis A kehtivad maksuseadused mõjutada riigi B piires toimuvat majandustegevust. Valitsused konkureerivad nüüd ühe riigiga. teine erainvesteeringute meelitamiseks. Nad teevad seda mitmel viisil; vähendatud regulatsioonide kaudu, et ettevõtted saaksid tegutseda vabamalt ilma nn bürokraatiata. Või kasutatakse investeeringute meelitamiseks maksusoodustusi, maksusoodustusi ja maksupuhkusi. Näiteks võib Ladina-Ameerika maquila'd mõnes riigis vabastada imporditollimaksust, tulumaksust, kasumi repatrieerimismaksust, käibemaksust, varamaksudest ja kommunaalmaksudest.

Ettevõtte tulumaksumäärade langetamise loogika seisneb selles, et seda tehes eeldatakse, et riigid saavad kapitali meelitada, mis muudab töötajad masinate, tehaste ja seadmete arvu suurenemise tõttu tootlikumaks, mille tulemuseks on teoreetiliselt suurenenud palgad. töölised. Selle loogika tulemusena langes aastatel 1985–2018 maailma keskmine ettevõtte tulumaksumäär 49%-lt 24%-le ²³. Alates 1980. aastatest on ettevõtte tulumaksumäär, kõrgeim pärandimaksumäär ja kõrgeim üksikisiku maksumäär langenud. Ülemaailmselt on palju näiteid ettevõtte tulumaksu vähendamisest. Näiteks Ühendkuningriigis langes see määr 2010. aasta 28%-lt 2017. aastal 19%-le ja 2020. aastal 17%-le. USA-s langes see 2017. aasta maksukärbete ja töökohtade seadusega 35%-lt 21%-le. vähenemine on olnud veelgi olulisem lõunapoolsetes riikides. Loogika ja seadused, mida algselt kasutati investeeringute meelitamiseks teatud riikide arendamiseks, on nüüdseks muutunud mehhanismideks, mida ettevõtted saavad ära kasutada maksude maksmise vältimiseks. Näiteks Guatemalas moodustasid 2005. aastal maquilade olemasolust tingitud ²⁴*maksukahjud peaaegu 16% sellel aastal kogutud maksudest*.

Kui ettevõtte tulumaks väheneb, siis globaalse trendina käibemaks tõuseb, mis on regressiivne maks, mis mõjutab naisi ja tüdrukuid ebaproportsionaalselt. Madala sissetulekuga riikides kogutakse kaks kolmandikku maksutulust kaudsete maksude, näiteks käibemaksu kaudu. Kui suure sissetulekuga riigid on üldiselt suutnud kaitsta oma tuluvooge, nihutades maksukoormuse suhteliselt liikumatutele majandusteguritele, nagu töö, sissetulek ja tarbimine (peamiselt regressiivse mõjuga), siis madala sissetulekuga riigid ei ole üldiselt suutnud seda kompenseerida. ettevõtte tulumaksu laekumise vähenemine ²⁵.

²³(Tørsløv et al.)

²⁴ (Tørsløv et al.)

²⁵ Avi-Yonah 2000, Dietsch 2011a, nagu viidatud van Apeldoornis, 2016

Hoolimata maksukonkurentsi toetavatest argumentidest, mille kohaselt on madalamad maksurežiimid hädavajalikud investorite meelitamiseks, kes omakorda pakuvad töökohti, tulusid, infrastruktuuri ja palkade tõusu, on mitmed riikidevahelised uuringud jõudnud järeldusele, et maksusoodustuste kulud seoses saamata jäänud tuluga sageli kaaluvad üles kasu suurenenud tootlike investeeringute näol. Maksukonkurentsi võitjad on hargmaised ettevõtted, kes suudavad valitsusi üksteisest välja mängida, kui nad võistlevad investeeringute pärast, alandades pidevalt oma maksumäärasid. Need, kes selles dünaamikas kaotavad, on kodanikud, kelle valitsused jäävad ilma tuludest, millega avalikke teenuseid rahastada.

Kuidas on maailm praegu teistsugune kui valitsevate maksureeglite loomise ajal?

Enamik olemasolevaid riikidevahelisi maksueeskirju loodi 1920. aastatel maailmas, kus materiaalne kapital oli ülimalt tähtis: tehased, laod ja füüsilised kaubad. Kaks suurt arengut on kombineeritud olukorraga, kus kehtivad maksureglid ei ole nimetatud arengutega sammu pidanud ja tänu sellele saavad ettevõtted nüüd kasutada ülemaailmseid maksuregleid, et minimeerida maksude taset ja maksimeerida kasumit. teenida.

Esimene areng oli kapitalikontrolli kaotamine 1970. ja 1980. aastatel. See võimaldas ettevõtetel hõlpsasti oma tegevust ja kapitali riikide vahel liigutada. Esimest korda pärast Teist maailmasõda võisid ettevõtted ähvardada suveräänseid rahvusriike lahkumisega, kui tingimused ei olnud soodsad, ähvardades selle tuluvoo ja sellega seotud töökohtade järsu peatamisega. Nad suutsid lüüa kaks kärbest ühe hoobiga; nad võisid saada suurimat võimalikku kasumit, arvestamata selle riigi vajadusi, kus nad asusid, ja nad võisid dikteerida oma investeeringu tingimused rahvusriigile. See vähendas ja kahandab jätkuvalt riigi poliitikaruumi, mille tulemuseks on ettevõtte tulumaksu vähenemine riigile.

Kapitali kontrolli kaotamine kutsus esile ka võidujooksmise; riikidevaheline konkurents ettevõtetelt nõutava ettevõtte tulumaksu määra osas. Alates kapitali liikuvusest on rahvusriigid püüdnud meelitada ligi välismaiseid otseinvesteeringuid madalate maksumäärade, rahaliste stiimulite ja isegi finantssaladuse abil. IMF, Maailmapank, piirkondlikud arengupangad ja EL on kõik osalenud selle [maksukonsensusena](#) tuntud arengustrateegia edendamises .

Kapitali liikuvuse tulemus on **kapitali väljavool** . Kapitali väljavool tähendab raha kiiret riigist lahkumist ja seda defineeritakse kui varade ülekandmist välismaale, et vähendada põhisumma kaotust, tulu kaotamist või kontrolli kaotust oma finantsrikkuse üle valitsuse sanktsioneeritud tegevuse tõttu. See võib olla vastuseks paljudele stiimulitele; & ei ole alati ebaseaduslik. Üks peamisi kapitali väljavoolu põhjuseid on aga see, et vara valdaja pääseb maksude tasumisest.

Nagu Nicholas Shaxson võtab kokku: " Et *pääseda* reeglitest, mis teile ei meeldi, viite oma raha *mujale* , offshore'i, üle piiride."²⁶

Teine areng on see, et tänapäeval saavad hargmaised ettevõtted meie väga digiteeritud ja finantseeritud maailmas tegutseda jurisdiktsioonis, kus neil on vähe või puudub igasugune füüsiline kohalolek. Kehtivad reeglid ²⁷ütlevad, et ettevõtte kasumit saab maksustada riigis, mis erineb ettevõtte peakontori asukohast, vaid juhul, kui ettevõttel on seal *füüsiline* kohalolek. Immateriaalsete esemete, näiteks intellektuaalomandi puhul see aga sageli nii ei ole. Veelgi enam, riik, kus asub teatud ettevõtte peakontor, näiteks riik A ja ülemaailmne Tech Company Inc. peakorter, ei maksusta selle ettevõtte *välistegevusest saadud tulu* , kuna eeldab, et riik, kus ettevõtte asub tegutsevad, st riik B saab maksu. See ei ole aga alati nii, eriti immateriaalse vara puhul.

Ettevõtte tulumaksu vältimine globaalses lõunas

Maksudest kõrvalehoidmise all kannatavate riikide nimetamine vaesteks ei kajasta olukorda täpselt. Nad on sageli ressursside poolest rikkad, kuid tuluvaesed, kuna nad kasutavad maksudest kõrvale hiilimiseks ülemaailmseid reegleid. Nad ei ole oma olemuselt vaesed; selle asemel on nad vaeseks *tehtud* . OECD 1998. aasta aruandele „Kahjulik maksukonkurents: esilekerkiv globaalne probleem” ²⁸omistatakse maksustamise vältimise küsimuse esmakordseks tõstmist poliitilisse päevakorda. Näidates, kuidas riigid, mis konkureerivad välismaiste otseinvesteeringute pärast, toetavad jõukaid üksikisikuid ja hargmaiseid ettevõtteid, hoiatas OECD ettenägelikult, et see võib mõjutada riikide maksualast suveräänsust. See võib "õõnestada riiklikke maksubaase", "muuta maksustamise struktuuri" ja "takistada progresseeruvate maksumäärade kohaldamist ja ümberjaotamise eesmärkide saavutamist".²⁹

Maksudest kõrvalehoidumine läheb arengumaadele rohkem maksma, kui nad abi saavad. Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangul on ettevõtte tulumaksudest kõrvalehoidmisest arengumaades pikaajaline tulude kaotus 200 miljardit dollarit ³⁰. Ettevõtte tulumaks on neis riikides olulisem kui globaalse põhjaosa riigid, sest globaalses lõunas ei teeni suur osa elanikkonnast maksude teenimiseks piisavalt raha. Kui hargmaised ettevõtted maksaksid nendes riikides makse, võib see oluliselt muutuda. Näiteks Sambias on avalikud teenused kaotanud hinnanguliselt 27 miljonit USA dollarit ettevõtte Sambia Sugar maksude vältimise kavade ja sellele antud erimaksusoodustuste tõttu. Sellest rahast piisab, et panna kooli 48 000 Sambia

²⁶ <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2019/09/pdf/tackling-global-tax-havens-shaxon.pdf>

²⁷ 2021. aasta seisuga

²⁸ Vt OECD (1998)

²⁹ OECD (1998, lk 14)

³⁰ Vaadake Shaxson (2015)

last. „Madalama sissetulekuga riikides” on maksukahjud võrdväärset peaaegu 52 protsendiga nende rahvatervise kogueelarvest ³¹.

Millised on maksudest kõrvalehoidumise tagajärjed?

Maksudest kõrvalehoidmine suurendab regressiivset maksustamist globaalses lõunas

Ettevõtete maksude vähendamine koos nõrkade maksukogumissüsteemidega (mida veelgi nõrgestab ebapiisav tulu) tähendab, et lõunapoolsetel riikidel on tulude suurendamiseks piiratud võimalused. Üks ainsatest meetoditest on seega tavainimeste maksustamine. Paljude lõunamaiste ühiskondade olemuse tõttu, kus mitteametlik sektor on suur ja ka maaelanikkond kipub olema märkimisväärne, takistades maksude sujuvat kogumist, rakendavad valitsused elanikele regressiivseid makse käibemaksu kaudu, et tagada maksimaalne tulu. **Regressiivne maks** on maks, mis kehtestatakse nii, et maksustamisele kuuluva summa suurenedes maksumäär väheneb. Nendel on üldiselt regressiivne mõju sissetulekute võrdsusele ³². Seda hoolimata sellest, et maaelanikkond ja mitteametliku sektori elanikud on kõige vähem võimelised käibemaksu maksma. Need elanikkonnad, kes kulutavad palju suurema protsendi oma minimaalsest sissetulekust esmatähtsatele kaupadele ja teenustele, mis on käibemaksuga seotud, kui need, kelle kasutatav sissetulek on palju suurem. Sellele lisandub tõsiasi, et progresseeruvaid kinnisvara- ja muid varamakse on poliitilistel põhjustel raske rakendada ³³ ning progresseeruvaid tulu- ja kapitalikasvu makse on suhteliselt lihtne vältida või neist kõrvale hiilida ³⁴.

Maksudest kõrvalehoidmine vähendab tulude prognoositavust

Riikides, kus ei ole stabiilset maksubaasi, on maksutulu vähenenud ja ettearvamatu, mis raskendab esimeses osas mainitud funktsioonide täitmist ning infrastruktuuri ja avalike teenuste kulutamiseks vajalikku tulu. Ilma sellise tulu prognoositavuseta tulevikus väheneb suutlikkus oma riigi edasist arengut planeerida. Näiteks vajavad sellised küsimused nagu HIV-iga võitlemine, malaariale reageerimine ning kõrge emade ja imikute suremuse käsitlemine valitsustelt usaldusväärset pikaajalist rahastamist. Seda põhimõtet on Boliivias kasutatud alates 2005. aastast, kus Boliivia valitsus on alates 2005. aastast muutnud IMFi kehtestatud struktuurilise kohandamise programmi (tingimustega laenud) raames sätestatud

³¹Mansour (2020)

³²Ahmad & Stern, 1989 (lk 1021, viidatud van Apeldoorn, 2016)

³³Ahmad & Stern, 1989 (tsiteeritud van Apeldoornis, 2016)

³⁴Bird & Zolt (2005, lk 933)

erastamispoliitikat. Valitsus püüdis muuta rahvusvaheliste korporatsioonide (MNC) kasutustasude ja maksude struktuuri, mis suurendas valitsuse tulusid nafta ja gaasi kaevandamisest. See andis valitsusele suurema fiskaalruumi ja võimaldas tal suurendada kulutusi sotsiaalteenustele, sealhulgas pensionidele, tervishoiule ja haridusele.

Maksudest kõrvalehoidmine mõjutab riigisisest maksukuulekust

Maksudest kõrvalehoidmine võib samuti mõjutada maksukuulekust. Selle põhjuseks on asjaolu, et arusaam, et kodanike makse kasutatakse hästi ja et teised majandustegevuses osalejad ei hiili ebaõiglaselt oma maksukohustustest kõrvale, on maksude maksmise kohustuste täitmise tagamiseks ülioluline.

Klassikalised maksukuulekust käsitlevad uuringud näitasid, et vastavus sõltub positiivselt (i) tajutavast või eeldatavast ümberjaotamise tasemest ja (ii) üksikisikute ootustest teiste vastavustasemetega suhtes ³⁵. Juba on näidatud, et maksudest kõrvalehoidmine vähendab saadaolevaid tulusid globaalsetes lõunariikides, vähendades ümberjaotamise suutlikkust ja seejärel tõenäoliselt mõjutades mõjutatud riikide maksukuulekust. Lisaks nõrgestab nõuete järgimise taset järsult rahvusvaheliste meetmete puudumine maksuparadiiside ja rahvusvaheliste ettevõtete kaudu toimuva maksudest kõrvalehoidumise vastu võitlemiseks. See tõstab esile vea olemasolevas maksukonsensuses, mis ei võimalda rikkuse otsest ümberjaotamist, ja soodustab seega isetugevdavat tsüklit maksukuulekuse vähendamisel. Tõepoolest, on tõendeid selle kohta, et varimajanduse suurus sõltub otseselt „maksumoraali” tasemest – st usust panustada ühiskonda maksude maksmisega ³⁶.

Milliseid strateegiaid kasutatakse maksude maksmisest hoidumiseks?

[Aluse erosioon ja kasumi ümberpaigutamine \(BEPS\)](#)

Baasi erosioon (maksu kaudu kogunenud valitsemissektori tulu summa vähendamine, lahutades maksustatavast kasumist sellised maksed nagu intressid või kasutustasud) ja kasumi ümberpaigutamine (kasumi ümberpaigutamine madala maksumääraga või maksuvabasse jurisdiktsiooni või kui selle ettevõtte majandustegevus puudub või on väike) viitab maksustrateegiate komplektile, mida kasutatakse riikidevaheliste maksusüsteemide ebakõlade ja lünkade ärakasutamiseks. Arengumaade suurem sõltuvus ettevõtte tulumaksust tähendab, et nad kannatavad ebaproportsionaalselt BEPSi all. Esimene terviklik ülevaade valitsuste kasumi ümberpaigutamise kuludest kogu maailmas näitas, et ELi ja arengumaade valitsused on selle

³⁵Bosco & Mittone (1997)

³⁶Torgler ja Schneider, 2009.

nihke peamised kaotajad ³⁷. BEPS-i tõttu ülemaailmselt kaotatud 500 miljardist dollarist on üle 200 miljardi dollari kadunud globaalsest lõunast; rohkem kui need riigid saavad globaalselt põhjapoolselt abi.

Ligi 40% rahvusvaheliste ettevõtete kasumist suunatakse igal aastal maksuparadiisidele. Suurimate rahvusvaheliste ettevõtete OECD liikmetele esitatud aruannete põhjal maksab igal aastal rahvusvahelise ettevõtte tulumaksu kuritarvitamise ja erasektori maksudest kõrvalehoidumise tõttu kaotatud maks riikidele kokku ligi 34 miljoni öe aastapalgaga aastas – ehk **ühe öe aastapalgaga sekundis**. OECD prognoosib konservatiivselt ³⁸, et BEPS kaotab 4–10% ülemaailmsest ettevõtte tulumaksutulust (100–240 miljardit USA dollarit aastas) ³⁹.

Tax Justice Networki värskemad arvud, mis analüüsivad OECD andmeid, näitavad 467 miljardi USA dollari väärtuses ettevõtete kasumit, mis on kantud maksuparadiisidesse, mis toob igal aastal kaasa 117 miljardi USA dollari suuruse kahjumi kogu maailmas ⁴⁰. See on aga vaid 15 riigi andmete võrdlus. Kasutades 2017. aasta kvaliteetsemaid andmeid, hindas Tax Justice'i võrgustik, et USA andmete kasumi ümberpaigutamine on tõenäoliselt 840 miljardit USA dollarit ja globaalsele pildile ekstrapoleerides saavutab see 1,3 triljonit USA dollarit aastas. Kaasa arvatud kaudsed mõjud võidujooksust madalamale, ületab hargmaiste ettevõtete maksuparadiiside kasutamisest tulenev iga-aastane kahju tõenäoliselt üle 500 miljardi USA dollari ⁴¹.

Ülekande (vale) hinnakujundus või „loominguline raamatupidamine”

Rahvusvaheline regulatsioon nõuab, et ettevõtted hindaksid kaupu ja teenuseid nii, nagu nad müüksid neid avatud turul ja nagu nad ei müüks tütarettevõtete vahel. See peaks tagama nende vastava maksustamise. Seda reeglit nimetatakse **turutingimuste põhimõtteks**, st kaupu ja teenuseid tuleks müüa turutingimustel. ⁴²Siirdehindade olemasolul on mõjuvad põhjused, näiteks kui ettevõttel on Prantsusmaal tütarettevõtte, mis toodab äädikat, ja üks lirimaal, mis seda villib, siis on põhjuseid, miks soovite müüa erinevate tütarettevõtete vahel. Kui see aga ei

³⁷ Tørsløv, Wier ja Zucman (2020)

³⁸Vt OECD (2017)

³⁹OECD (2015, lk 4)

⁴⁰Vt Tax Justice Network (2021)

⁴¹See hinnang saadi Rahvusvahelise Valuutafondi teadlaste loodud metoodika abil.

⁴² OECD artikkel, mis sellele põhimõttele viitab, on järgmine:

OECD näidislepingu sätte artikkel 9:

„Kui A) lepinguriigi ettevõtte osaleb otseselt või kaudselt teise lepinguriigi ettevõtte juhtimises, kontrollis või kapitalis või

B) samad isikud osalevad otseselt või kaudselt lepinguosalise riigi ettevõtte ja teise lepinguriigi ettevõtte juhtimises, kontrollis või kapitalis,

Ja mõlemal juhul kehtestatakse või kehtestatakse kahe ettevõtte vahel nende äri- või finantssuhetes tingimused, mis erinevad sõltumatute ettevõtete vahelistest suhetest, siis kogu kasum, mis ilma nende tingimusteta oleks ühele ettevõtetest kogunenud, kuid nende tingimuste tõttu ei ole seda kogunenud, võib arvata selle ettevõtte kasumi hulka ja vastavalt maksustada.

toimu turuväärtuse põhimõtet kasutades ja selle asemel vähendab ettevõtte deklareeritud kasumit ja seega maksustatavat tulu, nimetatakse seda ülekande väärhinnaks. Lihtsamalt öeldes müüvad nad ressursi või eset tütarettevõttele turuhinnast erineva hinnaga, et teatada väiksemast kasumist ja maksta seetõttu madalamat maksu.

Võtame näite. Kujutage ette, et ettevõtte peakontor asub riigis A, kus ettevõtte tulumaksu määr on 35% (maksueelsest kasumist). Nad võivad asutada riigis B tütarettevõtte, mille maksumäär on madalam, näiteks 5%. Ettevõtte võib seejärel riigile A öelda, et nende maksueelne kasum on väiksem, kui riik A arvab, et selle põhjuseks on asjaolu, et tegelikult peavad nad maksma tütarettevõttele intellektuaalomandi (IP) kasutamise eest. Näiteks 1 miljoni USA dollari suuruse maksueelse kasumi puhul võib ettevõtte saata tütarettevõttele 800 000 dollarit autoritasude ja litsentside katteks, vähendades drastiliselt kasumi summat, millelt võidakse nõuda kõrgemat (35%) ettevõtte tulumaksu; 1 miljoni USA dollari asemel 200 000 USA dollarit. Viides maksueelse kasumi offshore-st madalama maksumääraga jurisdiktsiooni alla intellektuaalomandi tütarettevõtte kaudu, maksab ettevõtte üldiselt oluliselt vähem makse, kui ta oleks teinud, kui tal poleks olnud võimalust luua offshore-tüüpi tütarettevõtteid madalama maksumääraga jurisdiktsioonides.

Materiaalsete kaupade puhul (erinevalt IP-st) on siirdehindu väga võimalik jälgida ja reguleerida. Mis juhtub aga stsenaariumi korral, kus tütarettevõtete vahel kaubeldavaid esemeid ei ole turul lihtne võrrelda ja seega ei saa hinda täpselt määrata? Näiteks kuidas saab määrata selle logo väärtust? Võib jõuliselt väita, et suur osa Apple'i väärtusest tuleneb tema mainest, mistõttu pole mõtet võrrelda Apple'i IP väärtust uhiuue ettevõtte omaga, millel puudub ühiskondlik maine. Seega tekib küsimus, mis hinnaga peaks Apple müüma oma IP Apple'i tütarettevõtetele? See küsimus muutub tänapäeva digitaliseeritud maailmas üha aktuaalsemaks, kuid intellektuaalomandi valdkonna siirdehindade jälgimise ja reguleerimise reeglid ei ole globaalse tehnoloogilise arenguga sammu pidanud. Kuna paljude selliste ülekannete puhul puuduvad võrreldavad turutehingud, mis võimaldaksid hinna täpset määramist, saavad hargmaised ettevõtted süsteemiga maksustamise eesmärgil tõenäoliselt manipuleerida ⁴³seni, kuni on olemas süsteem IP turuhindade täpselt määramiseks.

Kaubanduse väärhinnangute ohvrid on sageli vaesemad riigid, kus maksuametid on sageli alaressurssidega ega suuda toimuvat jälgida ega tõestada. Mbeki aruanne näitas, et Aafrika riigid kaotavad ebaseaduslikes rahavoogudes (IFF) üle 50 miljardi dollari aastas, mille oluliseks põhjuseks on ülekannete vale hindamine. Action Aidi uuringute kohaselt võib 20 arenguriiki üleilmsete maksureeglite tõttu ilma jääda kuni 2,8 miljardi dollari ulatuses Facebooki, Alphabet Inc. (Google'i emaettevõtte) ja Microsofti maksutuludest. See on ebaõiglane, eriti arvestades seda, kuidas arengumaad pakuvad tehnoloogiaettevõtetele uusi turge, suuremat ülemaailmset kaubamärgi tuntust ja miljardeid uute kasutajate andmeid, mis tähendab tulude jätkuvat kasvu.

⁴³Avi-Yonah (1995, viidatud van Apeldoorn, 2016).

Irooniline, et mõned meetodid, mida riigid kaotatud maksutulu tagasi saamiseks kasutavad, mõjutavad tegelikult selliste rakenduste nagu Facebook kasutamist. 2018. aastal teatasid Uganda, Sambia ja Benini valitsused mobiilse Interneti-klientidele teatud rakenduste kasutamise eest või kehtestasid need uued maksud ⁴⁴. Need maksud (mis on ühtlasi jõupingutus riigi telekommunikatsioonitööstuste kaitsmiseks) tulenevad osaliselt ettevõtete tegevusest tingitud maksubaasi vähenemisest.

Salastatuse jurisdiktsioonid

Ülekannete väärhinnastamise mõju süvendab ülemaailmne salastatus ja läbipaistvuse puudumine finantsaruandluses. Salajased jurisdiktsioonid, mida rohkem tuntakse maksuparadiisidena, hõlbustavad finantsosaluste ja tehingute läbipaistmatust. Need võimaldavad ettevõtetel ja jõukatel isikutel varasid peita ja seega vältida maksude tasumist. Nende keeldumine jagada teavet nende osaluste kohta teiste riikidega takistab teistel riikidel teadma, kas nende elanikel või nende kaldal tegutsevatel ettevõtetel on deklareeritust rohkem vara. 2015. aastal kanti ligi 40% hargmaiste ettevõtete kasumist väljaspool riiki, kus nende emaettevõtte asub, maksuparadiisidele.

Agressiivne maksuplaneerimine

Pärast 4 aastakümnet kestnud majanduse globaliseerumist, mil ettevõtetel on üha rohkem hõlbustatud piiriüleselt tegutsemist, on ilmne, et paljud neist ettevõtetest on maksude maksmise vältimiseks võtnud kasutusele nn agressiivse maksupoliitika. See on võimaldanud neil alandada oma **tegelikku maksumäära** väga madalate maksumäärade ja mõnikord 0% jurisdiktsioonidesse. Nendel ettevõtetel on lubatud oma tegevust teisaldada, kuid nende riikide kodanikud, kus nad maksust ilma jäävad, ei saa kolida ja neid koormatakse tarbimismaksudega, et täita "**maksulõhe**". ⁴⁵

Mida saaks teha?

Lahenduste aluseks olevad põhimõtted

Kuna maailm on muutunud majanduslikult üha globaliseeruvamaks, on tekkinud teatud põhimõtted, mis selgitavad ettevõtete ja rahvusriikide fiskaalsuhteid, ning need on inspireerinud poliitilisi ettepanekuid olukorra parandamiseks. T ta **põhimõte majanduslik truudus** ⁴⁶ nõuab,

⁴⁴ Uganda on sellest ajast alates maksu tühistanud (2021) ja Beninis tühistati rahva protesti tõttu vahetult pärast selle kehtestamist.

⁴⁵ OECD taskuhääling (2021)

⁴⁶ OECD (2013, lk 8).

et igaüks, kes saab majandusühenduselt märkimisväärset kasu, maksaks sellele kogukonnale makse" ⁴⁷. Dietsch nimetab seda põhimõtet " **liikmesuse põhimõtteks** " , kuna see määrab, millises riigis või riikides on üksikisik või ettevõtte maksukohustuslane ja seega "liige". Liikmelisuse põhimõtte sätestab, et "üksikisikuid ja ettevõtteid tuleks vaadelda liikmetena [ja maksta makse] nendes riikides, kus nad saavad kasu avalikest teenustest ja infrastruktuurist" ⁴⁸. Loogilise järgimise korral peaks majandusliku lojaalsuse põhimõtte välistama maksukonkurentsi, kuna hargmaistel ettevõtetel ei võimaldata teostada majandustegevust kõrge maksumääraga riigis, suunates samal ajal kasumit madala või nullmaksuga jurisdiktsioonidesse või maksuparadiisidesse. Kuid nagu oleme näinud, ei ole see alati nii, kuna riikide maksusüsteemides on [ebakõlasid ja lünki](#).

Teine põhimõtte on **riiklik rendipõhimõtte** ⁴⁹. Kuna internatsionalistlikust positsioonist lähtudes on riikidel õigus nende kontrollitavatele tootlikele majandusteguritele, nagu kapital, loodus- ja tehnoloogilised ressursid, on neil ka õigus saada kasu nende tegurite produktiivsest kasutamisest. Nad võivad seda teha renti nõudes, teisisõnu maksustades üksikisikuid ja hargmaisi ettevõtteid, kes loovad väärtust oma territooriumi majandustegureid tootlikult kasutades. Selle loogika kohaselt takistab kasumi ümberpaigutamine, näiteks siirdete väärhinnangute abil, riike maksustamast majanduslikku väärtust, mis on saadud ressurssidest, millele neil on õigus.

Lõpuks kehtib põhimõtte, mis ütleb, et **makse tuleb maksta seal, kus väärtust luuakse** . Siiski ei piisa sellest, kui öeldakse, et tegevust maksustatakse seal, kus *lisandub väärtus* . Globaalsete väärtusahelate olemuse tõttu on lisandväärtuse jaotus GVC-des kallutatud madala sissetulekuga riikide suhtes, sest kui hargmaised ettevõtted maksustatakse seal, kus nad *väärtust loovad* , maksustatakse neid enamasti suure sissetulekuga OECD riikides, kus toimub *tootmine* . , mitte müüki. Madala sissetulekuga riikidele, kes tegelevad üldiselt madala lisandväärtusega majandustegevusega, eraldatakse alles siis väike osa maksubaasist, kui seda üldse on, samas kui suure sissetulekuga OECD riikidele, kes tegelevad üldiselt kõrge lisandväärtusega majandustegevusega, eraldatakse suur osa maksubaasist. maksubaasi osa ⁵⁰.

Lahendused

Kolm peamist lahendust ülemaailmseks maksudest kõrvalehoidumiseks on ABC-d; Automaatne teabevahetus, kasusaaja omand ja ühine konsolideeritud ettevõtte tulumaksubaas.

⁴⁷Pinto (2003, lk 196), van Apeldoornis (2016)

⁴⁸Dietsch (2015, lk 82,83)

⁴⁹Musgrave & Musgrave (1972, lk 73) van Apeldoornis (2016)

⁵⁰van Apeldoorn (2016)

Automaatne teabevahetus (AEI)

Automaatne teabevahetus (AEI) on andmete jagamise meetod, mis takistab nii ettevõtetel kui ka üksikisikutel kasutada välismaal hoitavaid pangakontosid, et varjata oma rikkuse tegelikku väärtust. Varjates oma rikkuse ulatust, maksavad nad kodus vähem makse. AEI puhul võtab riik A kogu teabe, mis tal on isiku A ja ettevõtte A kohta, ning kui nad on tavaliselt residendid, st elavad või peakorter asuvad riigis B, vahetab riik A automaatselt teavet nende finantsosaluse kohta riigiga B.

AEI eesmärk on suurendada maksude läbipaistvust. Ükskõik kui paljud lahendused seda teha püüavad, pole AEI selles osas ainulaadne. AEI otsustava tähtsusega element on aga selle *automaatsus* ; kui see on olemas, vahetatakse teavet koduriigiga automaatselt. See tähendab, et maksuasutusi teavitatakse viivitamatult nende elanike (üksikisiku või ettevõtte) finantsosalustest teistes riikides ning nad ei pea pidama pikki ja mõnikord kulukaid läbirääkimisi teiste riikidega seoses finantsteabe avaldamisega.

Tänapäeval vahetavad omavahel automaatselt teavet ligi 100 riiki. Jagatav teave hõlmab üle 84 miljoni konto, mis sisaldavad kokku 11 triljonit dollarit. Kahjuks ei hõlma see kõiki riike. Asjade selline seis tähendab, et raha liigub endiselt salajastesse jurisdiktsioonidesse, mis jätkuvalt varjavad teavet oma riigi finantsosaluse kohta. Aruandes „Offshore'i hind, uuesti läbi vaadatud” vaadeldi 139 madala ja keskmise sissetulekuga riiki, et leida üksikasju nende teatamata kapitalivoogude kohta. Selles leiti, et ligikaudu kolmandiku offshore-finantsvaradest võib omistada niinimetatud arengumaadele; riigid globaalses lõunas. Maksude läbipaistvus on seega nii tugev, kui tugev on selle nõrgim lüli.

Huvitav on see, et riigid, keda peetakse võlgnikeks, on tegelikult võlausaldajad, kui võtta arvesse kapitali väljavoolu ja maksuvoogusid. Nigeeria on klassifitseeritud võlgnikriigiks, kuna kokkuvõttes võlgneb ta ülejäänud maailmale rohkem raha kui võlgu on. Kui aga Nigeeriast kapitali väljavoolu vaadatakse, on selge, et tegemist on tegelikult netovõlausaldajaga!

Veelgi enam, täieliku AEI puudumine suurendab kapitali väljavoolu. Aruandes „Kapitali lend Sahara-tagusest Aafrika riikidest, 1970–2010” leiti, et selles aruandes hõlmatud 33 Sahara-taguse piirkonna riiki kaotasid aastatel 1970–2010 kogunenud kapitali tõttu kapitali väljavoolu tõttu kokku 814 miljardit dollarit maksustatavat tulu. 2010. aastal 1,06 triljonit dollarit. See ületab tunduvalt nende väliskohustusi 189 miljardi dollari ulatuses, muutes piirkonna ülejäänud maailma "netovõlausaldajaks". See näitab, kuidas võlaprobleemid on seotud maksuküsimustega.

Ülemaailmne vararegister ja tegelikud omanikud

Globaalset vararegistrit on reklaamitud kui vahendit kogu rahvusvahelise rikkuse ja varade ning nende tegelike "kasulike omanike" registri loomiseks. Kasulik omanik on inimene, kes lõpuks

kasu saab ettevõtte või juriidilise isiku omandiõiguse tõttu kogunenud kasumist. Ettevõtte juriidiline omanik võib olla mõni muu ettevõtte (nagu nn kestettevõtte) või raamatupidaja või hoopis keegi teine. See *seaduslik* omanik peab üldjuhul olema registreeritud, kuid tegelikku *kasusaajat* tavaliselt registreerima ei pea. Sageli ei pruugi seaduslik omanik isegi teada, kes on tegelik tulusaaja! Finantsülemilmastumine on muutnud selle protsessi läbipaistmatuks, kuna ühe ettevõtte seaduslikuks omanikuks võib olla teine ettevõtte ja selle ettevõtte seaduslikuks omanikuks võib olla isegi teine ettevõtte jne, jättes pika ja keeruka ahela kaudu tegeliku tulusaaja(d) varju. seaduslikust omandist. See muudab kasumi jälgimise ja maksustamise väga keeruliseks ning tagab, et kogu ahelas ei rikuta seadusi.

Kasuliku omaniku tuum seisneb selles, et tegelik tulusaaja peab olema inimene. Nõudes, et tegelikud omanikud peavad olema registreeritud täpselt nagu seaduslikud omanikud, tagavad tegelike kasusaajate registreerimise seadused, et jõukamatele tagataks sama läbipaistvuse ja vastutuse tase nagu kõik teisedki. Kuid globaalse kapitalismi olemuse ja kapitali võime tõttu liikuda vabalt üle piiride ei tööta see kõigi jaoks, kui *kõik* riigid ei registreeri tegelikke omanikke. Kuni seda ei juhtu, saavad need, kes soovivad oma identiteeti ülemaailmselt õigusriigi põhimõtete eest varjata, paigutada kasumi ümber kohta, kus on kõige soodsam maksta madalaid makse või üldse mitte maksta. Selle tõhusaks toimimiseks peavad valitsused alandama künnist 25 protsendi aktsiate omamisest ettevõttes vähemalt ühe aktsia omamiseni, et tegelikud tulusaajad ei pääseks tegelike tulusaajate hulka kuulumisest.

Enamikul riikidel on juba riiklikud registrid, kuid need üksi ei suuda arvestada välismaal hoitavaid varasid. Pakkudes avalikku ja tsentraliseeritud ülemaailmset ressursi, mis näitab, kellele mida ja kus kuulub, võimaldaks register salvestada, mõõta ja mõista ülemaailmse rikkuse jaotust. See suurendaks läbipaistvust ja annaks reguleerivatele asutustele volitused töötada välja tõhus maksupoliitika, et vähendada salajaste jurisdiktsioonide ärakasutamist.

Ettevõtte ühtne konsolideeritud tulumaksubaas (CCCTB)

Emaettevõtte alla kuuluvate tütaretevõtetega mitme piiriüleselt tegutseva ettevõtte maksustamisele on kaks võimalust läheneda. Esimene meetod on "[käepikkuse hinnastamise põhimõte](#)".

Teiseks on ettevõtte tulumaksu ühtne konsolideeritud maksubaas; ühtsed reeglid ettevõtete maksustatava kasumi arvutamiseks. EL on oma parameetrite piires ühtlustamise protsessis. ELi CCCTB puhul peaksid piiriülesed ettevõtted oma maksustatava tulu arvutamiseks järgima vaid ühte ühtset süsteemi, mitte järgima paljusid erinevaid riiklikke eeskirju. CCCTB eesmärk on kohaldada universaalset maksuseadust kõikidele ELis tegutsevatele hargmaistele ettevõtetele, mille tulu on üle 750 miljoni euro. Ettevõtted, kes teenivad üle selle künnise, esitavad ühe maksudeklaratsiooni kogu oma ettevõtte tegevuse kohta ELis. EL väidab, et CCCTB sisaldab jõulisi maksustamise vältimise vastaseid meetmeid, et vältida BEPS-i kolmandatesse riikidesse.

Kui jah, kõrvaldab see riiklike süsteemide ebakõlad, mida kasutavad ära need, kes soovivad vältida maksude maksmist.

Ühtne maksustamine

Sarnast maksueelse kasumi jaotamise meetodit nimetatakse ühtseks maksustamiseks ja see viitab sellele, et valitsused kohtlevad MNC-d ühe rühmana, mis koosneb kõigist selle kohalikest tütarettevõtetest. Selle asemel, et käsitleda iga tütarettevõtet globaalsest ketist eraldatud üksiku üksusena, mis, nagu on näha siirdehindade näitest, võimaldab ettevõttel jaotada osa oma kasumist madalama maksumääraga jurisdiktsioonis asuvale offshore-tütarettevõttele.

Ühtse maksustamise korral tehakse kindlaks riigid, kus *müük* toimub, mitte ainult tootmise asukoht või ettevõtte peakontor. Maksueelne kasum, mida rahvusvaheline korporatsioon deklareerib kui tervet kontserni, jaotatakse seejärel iga riigi vahel, kus ta tegutseb, lähtudes sellest, kui suur osa tema *tegelikust majandustegevusest* selles riigis toimub. Jaotusvalem vaatab, kus toimub müük, kus on töötajad ja kus asuvad materiaalsed varad. Seejärel jagatakse maksueelne kasum nende kolme kategooria vahel kolmandikeks. Seda kasumit maksustatakse seejärel vastavates riikides vastavalt selle riigi kogumüügi protsendile ⁵¹. Sama protsess toimub ka "töötajate" ja "varade" vahel määratud maksueelse kasumi jaotamisel. Ühtse maksustamise korral saavad riigid määrata nii maksusoodustusi või -krediite kui ka maksumäära ning omada täielikku läbipaistvust ettevõtte teenitava kasumi ja millistes riikides seda kasumit teenivat tegevust toetatakse. Kõik see suurendab oluliselt riiklikku agentuuri maksude kogumist.

Mitmepoolsus OECD-s

Kapitali liikuvus ja tänapäevaste ettevõtete struktuur koos laiaulatuslike tütarettevõtetega tähendab, et valitsused peavad BEPS-i lahendamiseks koostööd tegema. Institutsioonireformi esmane eesmärk on kaitsta fiskaalset enesemääramisõigust ⁵² ehk "riikide tõhusat fiskaalsuveräänsust oma maksusüsteemide kujundamise üle" ⁵³. Praegu puudub aga rahvusvaheline maksureegleid reguleeriv organ, kuigi selles suunas on samme tehtud. 2013. aastal kinnitas G20 oma Peterburi deklaratsioonis, et "kasumit tuleks maksustada seal, kus toimub kasumit teeniv majandustegevus ja kus luuakse väärtust" ⁵⁴. Põhimõtte, et maksud peaksid jälgima väärtuse loomist, on sellest ajast alates olnud peaaegu kõikjal heaks kiidetud. G20 Peterburi deklaratsioon on OECD BEPSi algatuse tuum, mille eesmärk on viia ettevõtete kasumi maksustamine kooskõlla väärtuse loomise ja majandustegevusega. Järgnevalt on toodud

⁵¹ Näiteks kui ettevõtte maksueelne kasum on 1 miljon dollarit, siis üks kolmandik sellest eraldatakse müügikohale; müük'. See on 333 000 dollarit. Kui riik A moodustab 30% müügist, maksustab see 30% 333 000 dollarilt. Kui riigil B on 60%, maksustab see 60% 333 000 dollarilt ja riik C võtab 10% 333 000 dollarilt.

⁵² Dietsch (2015)

⁵³ OECD (2014, lk 14, viidatud van Apeldoorn, 2016).

⁵⁴ 014, lk 1 G20 Peterburi deklaratsioon (2013, lk 12)

kaks edasiarendust OCED-i algatusest BEPS-i vastu võitlemiseks, mis võeti kasutusele 2021. aastal.

Maksumäärad on riigiti erinevad ja seda nimetatakse "maksumäära erinevuseks". Üldiselt ei maksustata ettevõtteid nende kasumilt, mis on teenitud riigis, mis ei ole nende peakontor, ja see on julgustanud ettevõtteid hoidma oma kasumit madala maksumääraga jurisdiktsioonides. OECD on selle küsimuse kokku võtnud järgmiselt; „Digitaliseerumine ja globaliseerumine on õõnestanud põhireegleid, mis on viimase sajandi jooksul reguleerinud rahvusvahelise ärikasumi maksustamist. Suured hargmaised ettevõtted saavad välisturgudel teenida märkimisväärset tulu, ilma et need turud saaksid selle tulemusel palju, kui üldse, maksutulu⁵⁵. 2021. aasta juulis kokku lepitud OECD reformi⁵⁶eesmärk on vähemalt osaliselt reformida ülemaailmset maksuinfrastruktuuri, et seda olukorda muuta. Sellel on kaks sammast ja see valmib 2021. aasta oktoobris, rakendamine alates 2023. aastast⁵⁷.

1. sammast: Nexus ja kasumi jaotamine

maksustamisõiguste jaotamise kindlaksmääramiseks ja tagamaks, et need antakse riikidele ka siis, kui hargmaisel ettevõttel ei ole seal füüsilist kohalolekut; näiteks IP-ga. Seosuse reegel tähendab, et selleks, et ettevõtte oleks riigis maksukohustuslane, ei pea ta enam riigis füüsiliselt kohal olema ega omama püsivat tegevuskohta. Seosuse reegli (st uute maksustamisõiguste) käivitamise müügilävi on 250 000 eurot riikides, mille SKT on alla 40 miljardi euro, ja 1 miljon eurot suuremate tuludega riikides.

1. samba all on ka uus **kasumi jaotamise valem**, et käsitleda majanduse globaliseerumise ja digitaliseerimise probleeme. Selle reegli järgi, kui ettevõtte müüb riigis, maksustatakse see selles riigis. Siiski on teatud kaasamise kriteeriumid, mis määravad, kas see sammast ettevõttele kehtib. 1. samba kohaselt jaotatakse 20–30%⁵⁸ suurimate ja kasumlikumate rahvusvaheliste ettevõtete kasumist (üle kindlaksmääratud kasumimarginaali) ümber turujurisdiktsioonidesse, kus asuvad MNC kasutajad ja kliendid. See sarnaneb [ühtse maksustamisega](#).

Kuid selle samba ulatus kehtib ainult nendele rahvusvahelistele ettevõtetele, mille globaalne käive on üle 20 miljardi euro ja maksueelne kasumlikkus üle 10%. Umbes 100 kõige kasumlikumat ettevõtet maailmas alluvad reeglitele Sammas 1. Need ettevõtted teenivad kokku üle 500 miljardi dollari kasumit ja märkimisväärne protsent sellest kasumist jaotatakse nende riikide vahel, kus nad müüvad või osutavad teenuseid. ette nähtud.

⁵⁵ OECD (2021, lk 8)

⁵⁶ OECD (2021)

⁵⁷ 9. juuli 2021 seisuga on sellega nõustunud 132 liikmesjurisdiktsiooni. Tuleb märkida, et kõik kaasava raamistiku liikmed ei ole selle kirjutamise seisuga liitunud.

⁵⁸ Täpne arv selgub 2021. aasta oktoobris.

Kui need mõlemad sambad ellu viia, maksavad maailma suurimad ja kasumlikumad ettevõtted rohkem makse seal, kus on kliendid ehk teisisõnu seal, kus tarbitakse ettevõtte kaupu või teenuseid. Hinnanguliselt jaotatakse igal aastal turujurisdiktsioonidele ümber rohkem kui 100 miljardi USA dollari suuruse kasumi maksustamise õigused ⁵⁹.

2. samm: maksu miinimumtase

OECD läbirääkimistel on sageli peetud arutelusid ülemaailmse maksustamise miinimumtaseme kehtestamise üle ja 2021. aasta juunis võtsid G7 rahandusministrid lõpuks kohustuse kehtestada ülemaailmne miinimummaksumäär. 2. samba raames on olemas süsteem, mis tagab, et hargmaised ettevõtted maksavad kasumilt minimaalset maksu: vähemalt 15% kasumilt, mida nad teenivad välismaal riigis, kus asub nende peakorter. See samm on katse panna põrand alla jooksu alla. See ei kaota maksukonkurentsi, kuid seab sellele mitmepoolselt kokkulepitud piirangud. See samm toob hinnangute kohaselt aastas kogu maailmas umbes 150 miljardit USA dollarit uut maksutulu. See määr kehtiks kõikidele ettevõtetele, kelle aastakäive ületab 750 miljonit eurot.

Sellel on tõenäoliselt mõju maksuparadiisidele. Paljudes uuringutes on analüüsitud, kuidas hargmaised ettevõtted suunavad oma kasumit ettevõtte tulumaksumäärade erinevuste tõttu, ning on leidnud, et kui riik tõstab oma ettevõtte tulumaksu keskmiselt ühe protsendipunkti võrra võrreldes teiste riikidega, vähendavad hargmaised ettevõtted selles riigis kajastatud kasumit umbes 1% ja viige need teistesse madalama maksumääraga riikidesse ⁶⁰. See nähtus muutub sõltuvalt sellest, kas maksumuudatus toimub madala või kõrge maksumääraga riigis ⁶¹. Selgus, et kasumi ümberpaigutamine on oluliselt tundlikum maksumäärade muutuste suhtes riikides, kus maksumäärad on maailma keskmisest madalamad, ja vähem tundlik keskmisele lähedastes riikides. Täpsemalt leidsid nad, et rahvusvahelised ettevõtted on 8 korda tundlikumad maksumäärade muutuste suhtes riikides, kus maksumäär on palju madalam kui maailma keskmine ja 60% vähem tundlikud maksumäärade muutuste suhtes sarnaste maksumääradega riikides.

Kriitika

Paljud Aafrika kodanikuühiskonna organisatsioonid on nõudnud OECD korraldatud G7 ülemaailmse maksukokkuleppe tagasilükkamist, ⁶²kuna esiteks on asjaolu, et ainult u. 1. samm puudutab 100 ettevõtet, mida on peetud ebapiisavaks ning ettevõtte kasumist ei jaotataks ümber piisavalt. Teiseks eraldataks 2. samba raames kavandatud maksutulu jaotamine riikidele, kus on nende hargmaiste ettevõtete peakorter, mis on tavaliselt rikkad, põhjapoolsed riigid, mis

⁵⁹Sellest on kaks erandit; kaevandustööstus ja finantsteenused. Seoses esimesega on OECD põhjendus, et rent kuulub maale, kus kaevandatakse. Viimase osas tehti keerukuse tõttu erand. Kuid mõlemad kuuluvad 2. samba alla.

⁶⁰Heckemeyer & Overesch 2017, Huizinga & Laeven 2008, Beer jt. 2020, Dharmapala 2014 nagu viidatud Acciari et al., 2021 nagu viidatud Acciari, Bratta & Santomartino, 2021.

⁶¹Acciari et al.

⁶²Nguegan (2021)

on ajalooliselt lõunast kasumit ammutanud. Kolmandaks, kahe samba ettepanek ei edenda ÜRO maksuorgani loomist. Lõpuks on näidatud, et 2. samba raames sätestatud 15% määr *vähendab* vähemalt kolmes riigis Aafrika riikidele laekuvat maksutulud ja avaldab seega mõju teatud riikide suutlikkusele oma võlgu teenindada. See on vastuolus OECD väitega, et „OECD hinnangul saavad kõik madala, keskmise ja kõrge sissetulekuga riigid keskmiselt kõik tulud juurde, kuid see kasum on eeldatavasti suurem (osakaaluna ettevõtte praegusest tulust maksutulud) madala sissetulekuga jurisdiktsioonides”.⁶³ Selle asemel teevad võrgustiku liikmed ettepaneku kasutada 15% asemel minimaalset *efektiivset* maksumäära (METR), et võtta arvesse riikide olemasolevat võlaprofiili.

"Kaasav" raamistik?

Lisaks toimuvad praeguses maksuregulatsiooni ja -reformi süsteemis läbirääkimised organisatsioonis, mida nimetatakse kaasavaks raamistikuks ja mida haldab OECD. Siiski peavad riigid selles osalemiseks nõustuma järgima 2015. aasta BEPS-i läbirääkimiste tulemusi. Küsimus on selles, et need läbirääkimised järgisid rikaste riikide huvidest lähtuvat päevakorda. Tegelikult *jäeti* 2015. aasta paketi läbirääkimistel välja üle 100 arenguriigi. Sellel on mitmeid põhjuseid, alates murest BEPS-i suutlikkuse pärast tõeliselt leevendada ülemaailmset maksuebaõiglust ja lõpetades ligikaudu 20 000 euro suuruse iga-aastase liikmemaksuga.

Lisaks on OECD ametlikult oma liikmete suhtes erapoolik. Vastavalt asutamislepingule⁶⁴ on selle ülesandeks tagada "liikmesriikide kõrgeim jätkusuutlik majanduskasv, tööhõive ja elatustaseme tõus". Liikmeid on ainult 38 ja nad kõik on rikkad riigid. Seetõttu maksavad arengumaad tegelikult organisatsioonile, mille liikmed nad ei ole. Lisaks, kuigi kaasaval raamistikul on 139⁶⁵ liiget (sh riigid ja jurisdiktsioonid), muutub pilt teravamaks, kuna liikme olemust ja tüüpi kontrollitakse. Maailma 195 riigist u. kolmandik on otsustanud IF-ga mitte liituda⁶⁶. Veelgi enam, maailma 46 vähim arenenud riigist (LDC) ei osale IF-is 37⁶⁷, mis moodustab nelja viiendiku ehk 80% vähim arenenud riikidest.

Kodanikuühiskonna ettepanek: ÜRO ülemaailmse maksuregulatsiooni organ

Praegune ülemaailmne maksusüsteem, mis koosneb kahepoolsete kaubanduslepingute keerulisest võrgust ning erinevatest piirkondadest ja riikidest kehtivatest määrustest, toob kaasa

⁶³ OECD (2021, lk 14)

⁶⁴ OECD (1960)

⁶⁵ OECD/G20 BEPS-i kaasava raamistiku liikmed (2021)

⁶⁶ Kaasava raamistiku liikmete hulka kuuluvad mitmed jurisdiktsioonid (nt paljud Briti ülemereterritooriumid) ja ka riigid

⁶⁷ 2021. aasta juuli seisuga on IF-i osaks järgmised riigid: Benin, Burkina Faso, Kongo Demokraatlik Vabariik, Djibouti, Haiti, Libeeria, Senegal, Sierra Leone ja Sambia <https://unctad.org/topic/least-developed-riigid/loend> juuli 2021

ebajärjekindla poliitika kogu maailmas, mis toob kaasa poliitikate mittevastavuse, mida võivad ära kasutada need, kes soovivad maksude maksmisest kõrvale hiilida. Selles globaliseerumise ja kapitali liikuvuse maailmas ei ole endiselt ühtegi rahvusvahelist organit, kelle ülesandeks oleks tagada maksueeskirjade õiglane kohaldamine, mistõttu on selle valdkonna reguleerimine väga keeruline. Globaalne probleem nõuab globaalset lahendust. Seetõttu on enam kui 130 arenguriiki esindav rühm 77 (G77) korduvalt teinud ettepaneku luua ÜRO egiidi all valitsustevaheline maksuorgan, et täita lüngad ja parandada lüngad ülemaailmses maksusüsteemis.

Miks ÜRO? ⁶⁸ÜRO on ainuke ülemaailmne institutsioon, kus kõik valitsused osalevad võrdsetena, ja seega on see hea foorum, kus püütakse saavutada ülemaailmne pühendumus tegevusele. Seetõttu on see ainus asutus, mis võib õiguspäraselt väita, et suudab luua võrdsed võimalused. Et see juhtuks, peavad kõik riigid tundma, et kui nad oma maksupoliitikat muudavad, ei mõjutata neid negatiivselt teise riigi kasuks. Vastasel juhul soodustab see kõhkclusi, mis on tingitud ebasoodsast olukorrast, kus **esmajärjekorras tegutseja** on, mistõttu rangemad maksupoliitikad võivad lihtsalt kaasa tuua selle, et ettevõtted ja jõukad isikud registreerivad end teistes jurisdiktsioonides.

ÜRO maksuasutus võimaldaks ka tihedamat koostööd maksuametite vahel, hõlbustades läbipaistvuse suurendamist [AEI kaudu](#). Tõenäoliselt tooks see kaasa ka selle, et valitsused peaksid vähem toetuma ühepoolsele (ühepoolsele) tegevusele. See aitaks kaasa ka parema globaalse ärikeskkonna loomisele, kuna poliitika kindlus kogu maailmas suureneb, vähendades tajutavaid riske ja suurendades investeringuid. Oluline on see, et see kiirendaks tõenäoliselt ka võidujooksu lõppu, kuna valitsustel poleks enam põhjust karta kapitali väljavoolu, kuna mujal kehtivad madalama maksumääraga jurisdiktsioonid või soodsam maksupoliitika. Lisaks suurendab ülemaailmselt koordineeritud maksuregulatsiooni süsteem tõenäoliselt valitsuste sisseostu, sest nagu eelpool mainitud, on kõik valitsused ÜROs võrdsed, mistõttu on ebatõenäoline, et valitsus kõhkleks poliitika vastuvõtmisel, kuna neil on näha loodud ilma nimetatud valitsuse osaluseta. Veelgi enam, kui maailma vaeseimad riigid saaksid tõhusalt osaleda ülemaailmsete maksureeglite ja -standardite väljatöötamises, suudaksid nad tagada, et globaalne süsteem töötab ka nende riikide jaoks.

Läbirääkimised ülemaailmsete maksueeskirjade üle mõjutavad kodanikke üle kogu maailma ja ebaproportsionaalselt palju arengumaade kodanikke. Seetõttu soovivad paljud, et läbirääkimised peaksid toimuma neutraalsel foorumil, kus kõik riigid on võrdsetel alustel; erinevalt OECD-st, kus mõned riigid on liikmed ja teised mitte. Veelgi enam, kodanikuühiskonna organisatsioonid soovivad, et kõikidel riikidel tuleks lubada tegevuskava koostamisel osaleda; mitte ainult OECD liikmed ja G7 riigid.

⁶⁸Vaata Eurodad; Finantslääbipaistvuse koalitsioon (2019)

Sõnastik

Maksmisvõime põhimõte

Majanduspõhimõte, mis ütleb, et üksikisiku makstav maksusumma peaks sõltuma koormuse tasemest, mille maks tekitab üksikisiku jõukusele.

Käepikkuse põhimõte

Rahvusvaheline standard, mis sätestab, et kui seotud ettevõtete vahelised tingimused erinevad sõltumatute ettevõtete omadest, võib nende tingimuste tõttu kogunenud kasumi arvata selle ettevõtte kasumi hulka ja seda vastavalt maksustada.

Kasusaaja maksab põhimõte

See põhimõte maksustamisel sätestab, et valitsuse pakutava kauba või teenuse kasutaja või kasusaaja peaks selle kauba või teenuse eest maksma. See põhimõte viitab sellele, et maksukoormus tuleks jaotada maksumaksjate vahel vastavalt kasule, mida nad saavad riigiteenustest või sotsiaalkaupadest. See tähendab, et iga kodanik peaks maksma makse proportsionaalselt kasulikkusega, mida ta saab avalikest hüvedest ja teenustest. Seega peaksid need, kes saavad sotsiaalhüvedest rohkem kasu või kasulikkust, maksma rohkem kui teised.

Pealinna lend

Nähtus, mida iseloomustab teatud majandussündmuste tõttu suur varade ja/või kapitali väljavool riigist.

Teenuse maksumuse põhimõte

See põhimõte viitab sellele, et maksustamise aluseks tuleks võtta kulud, mida valitsus kannab avalike hüvede pakkumisel sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks. Seega makstakse makse vastavalt kodanikele pakutavate avalike hüvede maksumusele. See tähendab, et riik on nagu sotsiaalkaupade tootja ja maksud on samad hinnad.

Tarbismaks (nt käibemaks, GST)

Maks, mis põhineb kaupadele ja teenustele tehtud kulutustel. Tarbismaksud on kaudsed maksud. Tarbismaksude levinumad näited on käibemaks (KM), kauba- ja teenustemaks (GST), müügitaks ja aktsiisimaks.

Otsene maks

Maksud, mida maksustatakse otse üksikisiku rikkuselt, kasumilt ja/või sissetulekutelt. Nende hulka kuuluvad muu hulgas üksikisiku tulumaks, ettevõtte tulumaks ja kinnisvaramaks.

Elastsus

Kui tootja või tarbija on ebaelastne, nõuab ta sama kogust, olenemata hinnast. Nõudlus jääb samaks isegi siis, kui hind muutub. Kui tootja või tarbija on elastne, on tootja või tarbija hinna suhtes väga tundlik. Nõudlus võib muutuda, kui hind muutub. Elastsus määrab maksude osakaalu kauba tootjate ja tarbijate vahel. Sigarettide puhul on nõudlus ebaelastne, kuna sigarettid tekitavad sõltuvust. Seejärel langeb koormus peamiselt tarbijatele, kuna see kujutab endast turu mitteelastset poolt. Kui tarbijad võivad muuta oma nõudlust, kuid müüjad ei saa muuta oma pakkumist (näiteks oma hotellide asukohta), on maksukoormus müüjal, kuna müüja peab motiveerima ostjat neilt ostma. Ostjad võiksid puhata mujal, seega ei ole müüja huvides maksukoormust ostja kanda. Mida elastsem on nõudluskõver, seda lihtsam on tarbijatel kõrgemate hindade asemel kogust vähendada. Mida elastsem on pakkumiskõver, seda lihtsam on müüjatel müüdavat kogust madalamate hindade võtmise asemel vähendada.

Efektiivne maksumäär

Organisatsiooni või isiku makstav keskmine maksumäär.

Võrdse ohverduse põhimõte

Märgib, et kõik peaksid tulumaksu makstes loobuma samast kommunaalteenustest.

Aktsiisimaks

Aktsiis on seadusega kehtestatud maks konkreetsete kaupade või teenuste ostmisel, nagu kütus, tubakas, alkohol ja suhkrurikkad joogid. Need on peamiselt maksud, mida peavad tasuma ettevõtjad, mis tavaliselt tõstavad kaudselt hindu tarbijatele. Aktsiisid on peamiselt ettevõtlusmaks, mis on eraldi muudest maksudest, mida ettevõtte peab tasuma, näiteks tulumaksudest. Aktsiisimakse nimetatakse sageli patumaksudeks, kuna need paigutatakse sageli kõrge sotsiaalse kuluga kaupadele. Aktsiisid on tavaliselt "peidetud", kuna need lisatakse ilma, et tarbijad neist täielikult teadlikud oleksid.

Horisontaalne omakapital

Horisontaalne omakapital vastab kontseptsioonile, et sarnase maksumaksmisvõimega inimesed peaksid maksma sama või sarnaseid summasid.

Soodustus (maksudest)

Riigi maksuseadustiku aspekt, mille eesmärk on soodustada konkreetset majandustegevust, vähendades riigi majandusagendi makse. Maksusoodustusi on mitmel kujul, sealhulgas, kuid mitte ainult, teatud maksuliikide määrade vähendamine või maksupuhkus, mille puhul ettevõtte saab tegutseda kindlaksmääratud aja jooksul ilma määratud maksu maksmata. Maksusoodustustel võib olla majandusele nii positiivne kui ka negatiivne mõju.

Esinemissagedus (maksu)

Mõiste, mida kasutatakse maksukoormuse jaotuse kohta ostjate ja müüjate vahel. Maksukoormus langeb enamasti sellele rühmale, kes reageerib hinnale kõige vähem (grupp, millel on kõige ebaelastsem hinna-koguse kõver). Maksumäär sõltub pakkumise ja nõudluse suhtelisest hinnaelastsusest. Kui pakkumine on nõudlusest elastsem, kannavad suurema osa maksukoormusest tarbijad. Kui nõudlus on pakkumisest elastsem, kannavad suurema osa maksukoormusest tootjad. Maksukoormus langeb enamasti sellele rühmale, kes reageerib hinnale kõige vähem (grupp, millel on kõige ebaelastsem hinna-koguse kõver).

Kaudne maks

Vahendajate kaudu kogutavad ja hiljem maksuhaldurile üle kantud maksud. Kaudsete maksude näide on tarbimismaks, kus maks lisatakse toote või teenuse hinnale ja selle kogub müüja/teenuseosutaja.

Nexus

See, kas ettevõtte võlgneb teatud valitsusele müügitulude, sõltub sellest, kuidas valitsus määratleb seose. Seost määratletakse üldiselt kui füüsilist kohalolekut, kuid see "kohalolu" ei piirdu ainult kontori või lao olemasoluga. Nexus on ühendus maksuameti ja üksuse vahel, kes peab maksu koguma või tasuma.

Piirmaksumäär

Maksuprotsent kõrgeima teenitud [valuutaühiku] pealt.

Mitmekordne maksustamine

Olukord, kus isiku või ettevõtte sama tulu maksustatakse mitu korda. See võib juhtuda siis, kui sama tulu maksustab nii kohalik kui ka keskvalitsus.

Piirkasulikkus

Täiendava kasulikkuse summa, mida pakub majanduskauba või -teenuse lisaühik, näiteks valuutaühik.

Poliitikaruum

Riikide poliitikakujundajate võime kasutada poliitikainstrumente oma riiklike eesmärkide saavutamiseks.

Majandusliku lojaalsuse põhimõte

Põhimõte, mis nõuab, et üksikisikud ja ettevõtted maksaksid makse seal, kus nad oma majandustegevust teostavad.

Progressiivne maksustamine

Maks, mille puhul maksumäär tõuseb maksustatava summa kasvades, & põhineb maksevõime põhimõttel. Progressiivse maksusüsteemi eesmärk on tõsta maksukoormust neile, kes on kõige maksevõimekamad. Hea näide on astmeline tulumaksumäär (PAYE).

Proportsionaalsuse põhimõte

Proportsionaalne maks on tulumaksusüsteem, mis maksustab sama protsendiga maksu kõigilt sõltumata sissetulekust. Proportsionaalne maks on madala, keskmise ja suure sissetulekuga maksumaksjate jaoks sama. Proportsionaalseid makse nimetatakse mõnikord kindla maksuks

Regressiivne maksustamine

Maks, mis on kehtestatud nii, et maksumäär langeb maksustatava summa suurenedes, mis on täielik vastand progressiivsele maksustamisele. Mõned kindla maksumääraga maksud, nagu käibemaks, võivad praktikas olla regressiivsed, kui neid kohaldatakse ühtlaselt ja kui madala sissetulekuga inimestelt võetakse tegelikult suurem protsent sissetulekust kui suure sissetulekuga inimestelt. Regressiivne maks on maks, mis kehtestatakse nii, et maksustamisele kuuluva summa suurenedes maksumäär väheneb.

Elukohariik

Investori asukohariik. Elukohariiki nimetatakse mõnikord ka kapitali eksportivaks riigiks.

(valitsuse) tulud

Valitsuse tulud või riigitulud on raha, mille valitsus saab maksudest ja mittemaksulistest allikatest, et võimaldada tal teha valitsuskulusid.

Müügitulud

Jaemüügitulud võetakse ainult kauba või teenuse lõppkasutajalt.

Lähteriik

Riik, kus tehakse siseinvesteeringuid. Lähteriiki nimetatakse mõnikord ka kapitali importivaks riigiks.

Erimajandustsoon (SEZ)

Erimajandustsoon (SEZ) on ala riigis, mis allub erinevatele majandusregulatsioonidele kui teistes sama riigi piirkondades. SEZ majanduseeskirjad kalduvad soodustama välismaiste otseinvesteeringute teket ja meelitama neid ligi.

Järskpeatused

Kapitali järsk vähenemine voolab riigi majandusse. Neid võivad käivitada välisinvestorid või kodumaised residendid.

Maksud

Kohustuslik sissemakse riigi tuludesse, mille valitsus nõuab erinevatelt majandusagentidelt (nt ettevõtetelt ja üksikisikutelt), näiteks nende sissetulekutelt või lisatakse teatud kaupade, teenuste ja tehingute kuludele. Kui tasud ja/või lõivud viitavad tavaliselt olukorrale, kus neid makstakse otse teenuse eest, siis maksud makstakse tavaliselt riigi- või kohaliku eelarvesse.

Maksudest kõrvalehoidmine

Maksudest kõrvalehoidumine on juriidiliste meetodite kasutamine üksikisiku või ettevõtte võlgnetava tulumaksu vähendamiseks.

Maksubaas

Maksubaas on maksuhalduri poolt maksustatava tulu, vara, vara, tarbimise, tehingute või muu majandustegevuse kogusumma.

Maksudest kõrvalehoidmine

Üldine mittejuriidiline termin, mis viitab tegevustele, mis on seotud maksukohustuse seadusliku või ebaseadusliku vähendamisega.

Maksudest kõrvalehoidumise

Maksudest kõrvalehoidumine on ebaseaduslik tegevus, mille puhul isik või üksus jätab tahtlikult tasumata nõuetekohast maksu.

Maksulõhe

Vahe selle vahel, mis maksu tuleks maksta ja mida tegelikult makstakse.

Maksustamisõigused

Riigi õigused maksustada teatud üksust.

Maksu- (või fiskaalne) neutraalsus

Kontseptsioon, mis väidab, et valitsuse fiskaalotsused (maksustamine, kulutamine või laenamine) võivad või peaksid vältima ettevõtete, töötajate ja tarbijate majandusotsuste moonutamist. Fiskaalselt neutraalse poliitika idee on selline, mille puhul maksustamine (või valitsuse kulutused) ei stimuleeri ega vähenda nõudlust.

Käibemaks (käibemaks)

Käibemaks on tarbimismaks, mis kantakse tootele igas tarneahela punktis, kus lisandväärtus tekib, alates tootmisest kuni müügikohani. Näiteks näitavad kolm etappi väärtuse lisamise punkte. 1) Pagar, kes ostab põllumehelt nisu, tasub ostult käibemaksu. 2) Supermarket, küpsetatud pätsi ostmisel tasub käibemaksu. 3) Supermarketist pätsi otnud klient tasub ka käibemaksu. Seetõttu kogutakse seda tarneahela igas etapis, erinevalt müügitulust, mille hindab ja maksab tarbija alles tarneahela lõpus. Käibemaksu aluseks on maksumaksja tarbimine, mitte tulu. Käibemaks kehtib võrdselt igale ostule.

Vertikaalne omakapital

Vertikaalne võrdsus viitab tavaliselt ideele, et suurema maksevõimega inimesed peaksid rohkem maksma. Vertikaalne võrdsus tuleneb tulumaksu tõusust järjest kõrgemate määradeni. Tulumaksude redel vastab vertikaalse omakapitali aluseks olevale definitsioonile, kuna need, kellel on suurem maksumaksevõime, maksavad suurema osa oma sissetulekust.

Viited

-
2011. *Tax Justice Advocacy Toolkit* . [veebis] Tegevusabi. Saadaval aadressil:
<https://actionaid.org/sites/default/files/tax_justice_advocacy_toolkit.pdf> [Kasutatud 5. augustil 2021].
2013. *G20 juhtide deklaratsioon* . [veebis] Peterburi. Saadaval aadressil:
<<http://www.g20.utoronto.ca/2013/2013-0906-declaration.html>> [Kasutatud 5. augustil 2021].
2021. *OECD/G20 kaasava BEPSi raamistiku liikmed* . [e-raamat] Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon. Saadaval aadressil:
<<https://www.oecd.org/tax/beps/inclusive-framework-on-beps-composition.pdf>> [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Acciari, P., Bratta, B. & Santomartino, V., 2021. Riigipõhisest andmetest ilmnevad uued kasumi ümbersuunamise mustrid / VOX, CEPR-i poliitika portaal . [veebis] Voxeu.org. Saadaval aadressil:
<<https://voxeu.org/article/new-patterns-profit-shifting-emerge-country-country-data>> [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Alt, J., 2019. *Eetika III: Maksude õiglus vs õiglasem maksustamine* . [veebis] Saadaval:
<https://www.taxjustice-and-poverty.org/fileadmin/Dateien/Taxjustice_and_Poverty/Ethics_and_Religion/General/03_Justice_of_Taxation.pdf> [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Bird, RM & Zolt, EM 2005, "Ümberjagamine maksustamise kaudu: üksikisiku tulumaksu piiratud roll arengumaades", *UCLA õiguse ülevaade* , kd. 52, nr. 6, lk 1627.
- Bosco, L. & Mittone, L., 1997. Maksudest kõrvalehoidumine ja moraalsed piirangud: mõned eksperimentaalsed tõendid. *Kyklos* , 50(3), lk.297-324.
- Chen, J., 2021. *Pakkumise poole teooria* . [veebis] Investopedia.com. Saadaval aadressil:
<<https://www.investopedia.com/terms/s/supply-sidetheory.asp>> [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Christian Aid, 2008. *Surm ja maksud: maksudest kõrvalehoidumise tõeline teemaks* . [veebis] Saadaval:
<<https://www.christianaid.org.uk/resources/about-us/death-and-taxes-true-toll-tax-dodging>> [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Cobham, A., 2007. *Maksud konsensus on ebaõnnestunud! Soovitus poliitikakujundajatele ja rahastajatele, teadlastele ja kodanikuühiskonnale* . [veebis] Oxfordi hea valitsemistava nõukogu. Saadaval aadressil:
<https://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Cobham_Tax_Consensus_Failed_08.pdf> [Kasutatud 5. augustil 2021].

Dietsch, P., 2015. *Püüdev kapital*. New York: Oxford University Press.

Eurodad; Finantslääbipaistvuse koalitsioon, 2019. *ÜRO valitsustevaheline maksukomisjon – miks me seda vajame ja kuidas seda saada?* [veebis] Saadaval:
<https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/eurodad/pages/529/attachments/original/1590691263/An_intergovernmental_UN_tax_commission_%E2%80%93_why_commission_%E2%80%93_why_pdf_26.1.3_cc_pdf_2.1>

Frey, B. & Torgler, B., 2006. Maksumoraal ja tingimuslik koostöö. *SSRN elektrooniline ajakiri*.

Investopedia. 2021. Maksudest *arusaamine*. [veebis] Saadaval aadressil:
<<https://www.investopedia.com/terms/t/taxes.asp>> [Kasutatud 5. augustil 2021].

Marshall, J., 2009. *Üks suurus sobib kõigile? IMFi maksupoliitika Sahara-taguses Aafrikas*. [veebis] Kristlik abi. Saadaval aadressil:
<https://www.christianaid.ie/sites/default/files/2017-08/one-size-fits-all-imf-tax-africa-april-2009_0.pdf> [Kasutatud 5. augustil 2021].

Mansour, M., 2020. *Igal aastal kaotatakse maksuparadiisidele 427 miljardit dollarit: oluline uuring näitab riikide kaotusi ja hullemaid õigusrikkujaid – Tax Justice Network*. [veebis] Tax Justice Network. Saadaval aadressil:
<<https://taxjustice.net/2020/11/20/427bn-lost-to-tax-havens-every-year-landmark-study-reveals-countries-losses-and-worst-offenders/>> [Kasutatud 5. augustil 2021].

Nguegan, F., 2021. *Aafrika kodanikuühiskonna organisatsioonide üleskutse lükata tagasi G7 globaalne maksukokkulepe – Tax Justice Network Aafrika*. [veebis] Tax Justice Network Aafrika. Saadaval aadressil:
<<https://taxjusticeafrica.net/african-civil-society-organizations-call-for-rejection-of-g7-global-tax-deal/>> [Kasutatud 5. augustil 2021].

OECD (2013), *Addressing Base Erosion & Profit Shifting*, OECD Publishing, Pariis,
<https://doi.org/10.1787/9789264192744-en>.

OECD taskuhäälingusaated, 2021. *Ülemaailmne digitaalne maksuleping: mitmepoolne lahendus ettevõtte tulumaksu vältimise lõpetamiseks*. [podcast] Saadaval aadressil:
<<https://soundcloud.com/oecd/global-tax-deal>> [Kasutatud 5. augustil 2021].

Oecd.org. 1960. *Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni konventsioon – OECD*. [veebis] Saadaval aadressil:
<<https://www.oecd.org/general/conventionontheorganisationforeconomicco-operationanddevelopment.htm>> [Kasutatud 5. augustil 2021].

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon, 1998. *Kahjulik maksukonkurents: esilekerkiv ülemaailmne probleem*.

Organisation for Economic Cooperation & Development, 2017. *TAUSTLEÜKK: BEPS-i kaasava raamistik*. [veebis] Saadaval aadressil:
<<https://www.oecd.org/tax/beps/background-brief-inclusive-framework-for-beps-implementation.pdf>> [Kasutatud 5. augustil 2021].

- Organisation for Economic Cooperation & Development, 2021. *OECD/G20 Base Erosion & Profit Shifting Project Majanduse digitaliseerimisest tulenevate maksuprobleemidega tegelemine*. [veebis] Saadaval aadressil: <https://www.oecd.org/tax/beps/brochure-addressing-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-july-2021.pdf> > [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Pisani, B., 2018. *Aktsiate tagasiostmine saavutas rekordilise 1,1 triljoni dollari ja aasta pole veel lõppenud*. [veebis] CNBC.com. Saadaval aadressil: <https://www.cnbc.com/2018/12/18/stock-buybacks-hit-a-record-1point1-trillion-and-the-years-not-over.html> > [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Ross, ML 2004, "Does Taxation Lead to Representation?", *British Journal of politology*, vol. 34, nr. 2, lk 229–249.
- Shaxson, N., 2015. *Tax Justice Research Bulletin 1(5) – Tax Justice Network*. [veebis] Tax Justice Network. Saadaval aadressil: <https://taxjustice.net/2015/06/01/tax-justice-research-bulletin-15-2/> > [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Sugin, L. 2004, "Teooriad jaotava õigluse ja maksustamise piirangute kohta: mida Rawls maksusüsteemidelt nõuab", *Fordhami seaduse ülevaade*, vol. 72, nr. 5, lk 1991.
- Tax Justice Network, 2021. *Haavatavus ja kokkupuude ebaseaduslike rahavoogude riskiga Ladina-Ameerikas*. [veebis] Saadaval aadressil: <https://www.taxjustice.net/wp-content/uploads/2021/01/Vulnerability-and-exposure-to-illicit-financial-flows-risk-in-Latin-America-Tax-Justice-Network-Jan-2021.pdf> > [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Trickle-Down Economicsi läbikukkumine* | Robert Reich . 2017. [video] YouTube.
- Thorndike, J. & Ventry, D., 2002. *Tax justice*. Washington, DC: Urban Institute Press.
- Torgler, B. & Schneider, F., 2009. Maksumoraali ja institutsionaalse kvaliteedi mõju varimajandusele. *Journal of Economic Psychology*, 30(2), lk.228-245.
- Tørsløv, T., Wier, L. & Zucman, G., 2020. *The Missing Profits of Nations*. [veebis] Saadaval aadressil: <https://missingprofits.world/> > [Kasutatud 5. augustil 2021].
- Unicef.org. 2021. *Rahvusvaheline inimõiguste raamistik*. [veebis] Saadaval aadressil: <https://www.unicef.org/armenia/en/stories/international-human-rights-framework> > [Kasutatud 5. augustil 2021].
- van Apeldoorn, L., 2016. BEPS, maksusuveräänsus ja globaalne õiglus. *Critical Review of International Social & Political Philosophy*, 21(4), lk.478-499.

Maks: soovituslikud tegevused täiskasvanud õppijatele

Sellest dokumendist piisab täiskasvanud õppijatele mõeldud ühepäevaseks maksuteemaliseks seminariks. See algab maksude sissejuhatusega ja muutub järk-järgult keerukamaks, kui lisatakse sisu ja kontekst. Iga tegevus võib olla ka eraldiseisev, kuid suuremate numbritega tegevused, nt 4, 5 ja 6, nõuavad osalejatelt rohkem eelteadmisi.

Soovitavad ajad	
1. tegevus	30 min
2. tegevus	1,5 tundi
3. tegevus	45 minutit
4. tegevus	45 minutit
5. tegevus	45 minutit
6. tegevus	45 minutit
7. tegevus	45 minutit
8. tegevus	1 tund
Aeg kokku:	6,75 tundi

1. tegevus: mis on maks?⁶⁹

Seansi eesmärk: ammutada välja olemasolevad teadmised ruumis, jõuda ühisele arusaamisele maksudest, panna paika kontseptuaalne aluspõhi, mida eelseisvates tegevustes kasutada ja tunda end mugavalt rühmana tegutsedes.

Õppeeesmärgid:

- Maksu määratlus

Vajalik aeg: 30 minutit

Grupi suurus: 24

Vajalikud materjalid:

- Pabertahvli alus/sein
- Valmistatud pabertahvel [1], mille peale on kirjutatud "mida me maksudest teame" (et vältida vajadust grupile teemast kõrvale kaldudes meelde tuletada)
- Ettevalmistatud pabertahvel [2], millel on maksumääratlus (hoia peidus kuni tegevuse lõpuni)
- "Jalgrattahoidja" seinal küsimuste ja kommentaaride jaoks, mida saab hiljem käsitleda (see on oluline, et õppijad teaksid, et neid on kuulnud, kuid tegevus püsib õigel teel)

Metoodika:

1. Selgitage rühmale selle tegevuse õpieesmärke.
2. Paluge grupil plenaaristungil (ringis) jagada kõike, mida nad maksudest teavad, ja märkige märksõnad pabertahvlile [1]. Võtmesõnade ja mõistete tabamise tagamiseks võib juhendajal olla vaja osalejaid õhutada, esitades selliseid küsimusi nagu; Miks me makse maksame? Kuidas valitsused makse koguvad? Kes maksab makse?
3. Pärast 10 minuti möödumist jagage kogu grupp väiksemateks 3-liikmelisteks rühmadeks. Kui soovite, saate seda teha nummerdades, et sõbrad jaguneksid ja grupp suhtleks.
4. Andke neile 5 minutit aega, et välja mõelda maksu määratlus, mis põhineb pöördel olevatel sõnadel, mõistetel ja ideedel. Andke igale rühmale A4-formaadis paberitükk või kaart ja paluge neil sellele kaardile selgelt oma määratlus markerisse kirjutada. See peaks olema lõbus ja nad peaksid tundma end ajaliselt surve all.
5. 5 minuti pärast paluge igal rühmal oma kaart seinalle kleepida (iga kaart samale seinalle).
6. Määratluste galerii: andke kogu rühmale paar minutit aega, et lugeda ja mõtiskleda nende kaaslaste antud definitsioonide üle.
7. Kutsuge kokku arutelu 10 minutiks. Küsige rühmalt; mis mustreid sa näed? Mis on kõigi definitsioonide jaoks ühine? Kas teistes rühmades on midagi, millega nõustute? Midagi, millega sa nõus ei ole?

⁶⁹Tegevuse kirjutas Meaghan Carmody, Financial Justice Ireland (2021)

8. Avaldage see määratlus: "maksukohustuslik sissemakse, mida maksustatakse füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt ja mis tehakse riigiasutustele tulu teenimiseks, et aidata valitsusel katta osariigi elanikele ühiste hüvede andmisega seotud kulud" 2/. veel üks flip.
9. Paluge rühmal definitsioonist välja valida võtmeterminid.
 - a. Soodustada arusaamist kohustuslikust; füüsilised või juriidilised isikud; tulud; ühised hüved; ja osariigi elanikud.
 - b. Ütle neile, et vaatad nüüd sügavamalt selle määratluse ühte elementi; tulu.

Täpsem info ja juhendid koolitajatele:

See tegevus peaks aitama suurendada õppijate enesekindlust, sest nad saavad aru, et nad teavad maksudest juba palju ning et see pole nii keeruline ja hirmutav, kui nad arvavad. Selle saavutamiseks proovige mitte kellelegi öelda, et nad selles tegevuses eksivad, ja laske neil enamus rääkida. Lisaks veenduge enesekindluse suurendamiseks, et kõigil oleks võimalus anda oma panus. 4. osas kõndige ringi ja tuletage rühmale meelde, et enne definitsiooni koostamist veenduge, et kõigil on võimalus oma panus anda. Samuti püüdke julgustada neid, kes 2. sammus sõna ei võtnud, 7. sammus sõna võtma, öeldes õrnalt: „Võib-olla kuulame nüüd kedagi, kellest me pole veel midagi kuulnud“. Tehke kindlasti selgeks süsteem, mida kasutate suuliste kaastööde haldamiseks, kuna see muudab vaiksete või häbelikute inimeste sõnavõtu lihtsamaks. Kas õppijad võivad lihtsalt karjuda või peaksid nad käe tõstma? Olge selgesõnaline.

2. tegevus: Maksud – milleks see kasulik on?⁷⁰

Seansi eesmärk: õppijad toetuvad eelmise tegevuse viimasele sammule ja saavad isiklikult ühendust eesmärkidega, mida maks nende kogukonnas teenib. Samuti saavad nad õppida õues, mis on tõenäoliselt väga mõjukas.

Õppeeesmärgid: õppijad -

- Mõistke põhjalikult üht 4 Rs maksust; tulu.
- On tuvastanud oma kohalikus kogukonnas vähemalt 3 teenust, mida maksutulu pakub või toetab.
- on tuvastanud avaliku teenuse, mis pole nende kogukonnas saadaval.

Vajalik aeg: 1,5 tundi

Grupi suurus: 24 inimest on ideaalne, 8 x väikesed 3-liikmelised rühmad

Vajalikud materjalid:

- Kaamera-telefon, üks rühma kohta
- Projektor ja ekraan, kui teete sammu 9 [valikuline]

Metoodika:

1. Palub rühmal mõelda avalikule teenusele, mille eest nad oma kogukonnas isiklikult tänulikud on. Mida isiklikum see on, seda parem on näiteks: „Aeg, mil mu elukaaslane sai abi, et ohutult sünnitada“ või „Mulle on hea tee oma kaubad turule viia“ või „kool, kus sain hariduse“.
2. Jagage laiali paberilehti ja paluge osalejatel kirjutada sõnad „maks maksab“, millele järgneb vaid üks avalik teenus, mida nad on enda jaoks kõige olulisemaks nimetanud, näiteks „Maksu maksab tervishoiu eest, et minu lähedased saaksid turvaliselt sünnitada.“
3. Andke kõigile blu-tak ja paluge neil kleepida oma leht ruumi seinale.
4. Paluge kõigil ruumis ringi käia ja kõigi teiste kaastöid lugeda.
5. Andke igale inimesele 3 kleepuvat täppi ja paluge neil asetada oma 3 täppi teenustele, mis on nende jaoks kõige olulisemad, asetades üks nende enda täppi.
6. Paluge neil naasta oma 3-liikmelisse rühma varasemast ajast.
7. Andke järgmisteks sammudeks väga selged juhised, sealhulgas see, millal need peaksid tagasi jõudma. Veenduge, et vähemalt ühel inimesel rühmas oleks piisavalt akuga kaameratelefon. Kui ei, siis korraldage rühmad ümber.
8. Andke rühmadele 5 minutit aega, et koostada plaan, millistele tänavatele nad minna tahavad ja milliseid avalikke teenuseid nad soovivad leida. Julgustage neid laiemalt mõtlema ja püüdma oma jalutuskäigul märgata asju, mida nad võivad tavaliselt pidada iseenesestmõistetavaks.

⁷⁰See tegevus on kohandatud Action Aidi Tax Justice Reflection Toolkitist: 24 osalusvahendit maksuebaõigluse õppimiseks ja tegutsemiseks (2021)
https://actionaid.org/sites/default/files/publications/Tax%20Justice%20Toolkit_English.pdf

9. [Valikuline] Õelge rühmadele, et nad peavad saatma kõik pildid juhendajale – kõige lihtsam on WhatsAppi kaudu ja seejärel WhatsApp Webi kaudu alla laadida. Teise võimalusena kasutage e-posti. Kui rühm on väljas, loob juhendaja piltidest Powerpoint esitluse. Selle sammu tegemiseks vajate projektorit, sülearvutit ja pistikut.
10. Grupid lahkuvad väljaspool toimumispaika, et pildistada avalikke teenuseid, mida rahastatakse vähemalt osaliselt valitsuse tuludest.
11. Pärast nende naasmist tehke lühike paus.
12. Tegevuselt naastes korraldab juhendaja osalejatega jagamise seansi, milles küsib neilt:
 - Mida sa leidsid?
 - Kas olete rahul teenuse pakkumise tasemega selles piirkonnas ja/või oma kodupiirkonnas? Miks/miks mitte?
 - Millised teenused teie piirkonnas puuduvad?
 - Millised teenused on teie piirkonnas avalikud ja millised erateenused?
 - Mida teeksite puuduvate avalike teenustega?

Täpsem info ja juhendid koolitajatele:

Koolitaja peaks olema väga tundlik osalejate juurdepääsetavuse vajaduste ja liikumispiirangute suhtes. Ärge pange kedagi kohapeale, küsides kogu rühmalt "kas siin on kedagi, kellel on liikumisprobleeme?" või sarnane. Mõned puuded on nähtamatud. Veenduge, et nad on teadlikud, et see tegevus on valikuline, ja kõigile, kes ei soovi või ei saa osaleda, aidake neil tagasi jääda ja teha selle asemel kauguuringuid.

3. tegevus: globaalne maksude võtmine⁷¹

Seansi eesmärk: hõlbustada ülevaadet maksustamise globaalsest olemusest ja sellest, kuidas ettevõtted saavad ära kasutada nende reeglite ebakõlasid ja lünki, et suunata kasum madala maksumääraga jurisdiktsioonidesse ja teenida seeläbi rohkem kasumit.

Õppeeesmärgid: Seansi lõpuks saavad õppijad -

- Omama elementaarseid arusaamu maksuparadiisidest
- Omama põhiteadmisi siirde(vale)hinna määramisest

Vajalik aeg: 45 minutit

Grupi suurus: 24

Vajalikud materjalid:

- Projektor (kui on isiklikult)
- Ekraan/sein (kui olete isiklikult)

Metoodika:

1. Selgitage seansi õpieesmärke.
2. Mõelge, siduge, jagage: paluge rühmal individuaalselt mõtiskleda selle üle, mida nad mõistavad mõiste "maksuparadiis" all. Seejärel paluge neil paarikaupa oma arusaamist arutada.
3. Hõlbustada arutelu, saades rühmalt mõned kaastööd, et saada sellest terminist ühine arusaam. Vajadusel täiendada.
4. Jagage Nicholas Shaxsoni tsitaati grupiga eelnevalt ettevalmistatud klapis: " Et *pääseda* reeglitest, mis teile ei meeldi, viite oma raha *mujale* , avamerele, üle piiride."
5. Vaadake koos grupiga videot „Transfer Pricing ja Tax Havens”
<https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance/taxes-topic/corporate-taxation/v/transfer-pricing-and-tax-varjupaigad>

Ettevalmistus treeneri poolt:

Koolitaja peaks suutma selgelt selgitada, mis on maksuparadiis, ja suutma lihtsalt selgitada, kuidas ettevõtted kasutavad ülemaailmseid maksureegleid kasumi ümberpaigutamiseks.

⁷¹Tegevuse kirjutas Meaghan Carmody, Financial Justice Ireland (2021)

⁷²Siirdehinnad võimaldavad ettevõtetel suunata kasumit kõrge maksumääraga jurisdiktsioonidest madala maksumääraga jurisdiktsioonidesse. Seega kaupleb ettevõtte pigem erinevate tütarettevõtetega kui väliste ettevõtetega. See kunstlik nihe, mida viivad läbi rahvusvahelised korporatsioonid, mis toodavad kuni 80% maailma kaubandusest, toob kaasa madalamad maksud.

Selle siirdehindade poliitika tulemuseks oli USA senati uurimine Apple Inc.-i kohta. Senat leidis, et Apple'i üksus Iirimaa saai aastatel 2009–2012 ülemaailmseid tulusid 74 miljardi dollari ulatuses, mille pealt Apple tasus Iirimaaale vähem kui 2% maksu. Teine üksus sai 30 miljardit dollarit ega maksnud midagi. Euroopa Komisjon on öelnud, et Iirimaa andis Apple'ile põhjendamatuid maksusoodustusi ja peab tagasi nõudma 13 miljardit eurot tasumata makse.⁶⁷⁸

Pärast seda on Iirimaa selle edasi kaevanud ja Iirimaa võitis kohtuasja.

Rahvusvahelised ettevõtted saavad manipuleerida nende sidus-/tütarettevõtete vaheliste tehingute ülekandehindadega, et suunata kasumit kõrge maksumääraga jurisdiktsioonidest madala maksumääraga jurisdiktsioonidesse. Näiteks võib ettevõtte sidusettevõtte omada patenti madala maksuparadiisis ja nõuda kõrge maksumääraga riikides asuvatelt sidusettevõtetelt üüratuid kaubamärgitasusid, maksimeerides nii madala maksumääraga jurisdiktsioonis kasumit. Teoreetiliselt on siirdehinnad mõeldud kajastama turuhindu, mis valitseksid kahe sõltumatu osapoole vahelistes turutingimustes tehingutes. Kuid selliseid hindu ei saa sageli lihtsalt kindlaks määrata: proovige hinnata ainulaadset vidinat reaktiivmootori jaoks, mida avatud turul ei müüda, või ravimi patenti. Praktikas on väärtus sageli see, mida ettevõtte raamatupidajad ütlevad.⁷³

⁷²<https://www.investopedia.com/ask/answers/060316/why-ireland-sometimes-referred-tax-haven.asp>

⁷³ <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2019/09/tackling-global-tax-havens-shaxon.htm>

Tegevus 4: Maksustamise subjekt⁷⁴

Seansi eesmärk: kasutades paare „Lugege ja selgitage”, saavad õpilased maksuparadiiside eksperdiks, edastavad väärhinnanguid ning selgitavad oma partnerile õpitut.

Õppeeesmärgid:

- Maksuparadiisid
- Ülekande vale hind

Vajalik aeg: 45 minutit

Grupi suurus: 24

Materjalid:

- Maksuparadiisi leht x paaride arv pooles grupis
- Ülekande valehinnalet x paaride arv pooles rühmas

Metoodika:

1. Selgitage tegevuse õppeesmärke.
2. Alustuseks selgitage, et ettevõtetel on mitmeid viise, kuidas maksude maksmisest kõrvale hiilida. Tegelikult on võimalikult väikese maksu maksmine, hoolimata sotsiaalsetest tagajärgedest, muutunud paljude jaoks vastuvõetavaks ettevõtlusviisiks. Selle tegevuse käigus uurivad osalejad mõningaid tavasid ja süsteeme, mis võimaldavad maksudest kõrvale hiilida, näiteks väärhinnanguid ja maksuparadiise. Mõned neist on ebaseaduslikud, mõned on tehniliselt seaduslikud, kuid sisaldavad "lünki".
3. Jagage kogu rühm kaheks ja nimetage üks pool A ja üks B.
4. Öelge igale rühmale, et nad läheksid paaridesse. Märkige iga paar allpool jaotises A „Maksuparadiisi” ja B „Väärhinnangute ülekandmine”.
5. Alustuseks loeb iga isik igas paaris **vaikides** läbi kogu teksti, et sellest aru saada. Andke selleks piisavalt aega.
6. Seejärel loevad nad kordamööda ja teevad suuliselt **kokkuvõtteid** iga lõik. Mõlemad lugesid esimest lõiku. Seejärel teeb üks inimene selle kokkuvõtte (teksti vaatamata), teine aga kontrollib lõigu täpsust ja pakub abi, kui midagi vahele jääb. Kontrolliv isik peaks lehte käes hoidma.
7. Seejärel loevad nad järgmise lõigu ja vahetavad rolle, kuni nad on kogu teksti lõpetanud.
8. Tehke lühike paus ja seejärel korraldage protsessi teise töölehe jaoks, vahetades rühma A ja rühma B töölehti.

⁷⁴Tegevus on kohandatud Financial Justice Irelandi ressursist „Rohujuuretasandilt valitsusele”.

Maksuparadiisid – milles siis probleem?

Maksud on hea valitsemise alus ja võti rahvaste rikkusele või vaesusele. Ometi võimaldavad paljud kohad suurtel ettevõtetel ja jõukatel isikutel põgeneda oma kohustustest õiglase maksude maksmisel.

Maksuparadiisid ei paku mitte ainult madalaid või nullmaksu, vaid midagi laiemat. Nad pakuvad inimestele või üksustele võimalusi teiste jurisdiktsioonide reeglitest, seadustest ja määrustest mööda hiilimiseks, kasutades salajastust peamise vahendina.

Offshore-süsteem on rahvusvahelises majanduses pimeala – see aitab selgitada, miks nii vähesed inimesed on ärganud maksuparadiiside skandaali peale. Ometi on maksuparadiisid üks struktuure, mis võimaldavad vaesematest riikidest miljardeid dollareid röövida.

Kui suur on probleem ja milline on selle olemus?

Offshore'is hoitavad varad, mis on väljaspool töhüsa maksustamise ulatust, moodustavad ligikaudu kolmandiku kogu maailma varadest. Üle poole maailma kaubandusest toimub maksuparadiiside kaudu. Arengumaade poolt maksuparadiiside tõttu kaotatud rahasumma on palju suurem kui iga-aastased abivood.

Saladuse ja maksulünkade kasutamine maksude vältimiseks ei toimu ainult saartel ja väikeriikides. Suurimad finantskeskused nagu London ja New York ning sellised riigid nagu Šveits ja Singapur pakuvad väliskapitali voogude ligimeelitamiseks salastatust ja muid erilisi eeliseid. Kuna korrumppeerunud diktaatorid ja teised eliidid võtavad ära oma riikide finantsvarad ja paigutavad need ümber nendesse finantskeskustesse, jäävad arengumaade majandused ilma kohalikust investeerimiskapitalist ja nende valitsustelt hädasti vajalikku maksutulust. Maksutulused kaotavad riigid sõltuvad rohkem välisabist.

Mis on maksuparadiisidel ühist?

- Salastatus
- Lubage mitteresidentidel pangakontosid avada
- Madal ettevõtte tulumaksu määr või üldse mitte
- Teavet teistele riikidele ei avaldata

Kus nad on?

Paljusid kohti üle maailma peetakse maksuparadiisiks, kuigi pole ühtegi nimekirja, millega kõik nõustuksid. Järgmised on maksuparadiisid vastavalt Tax Justice Networkile, selle järgi, kui palju need hõlbustavad maksudest kõrvalehoidmist (2021):⁷⁵

- Briti Neitsisaared (Briti ülemereterritoorium)
- Kaimanisaared (Briti ülemereterritoorium)
- Bermuda (Briti ülemereterritoorium)
- Holland
- Šveits
- Luksemburg
- Hongkong
- Jersey (Briti kroonisõltuvus)
- Singapur
- Araabia Ühendemiraadid
- Iirimaa
- Bahama

⁷⁵ <https://cthi.taxjustice.net/en/>

Ülekanne vale hinnakujundus

Ülekande väärhindade määramine, mida nimetatakse ka "raamatute küpsetamiseks", võib esmapilgul tunduda teemana, mis huvitab ainult raamatupidajaid või juriste. Siiski on see oluline kõigile, kes hoolivad ülemaailmse vaesuse ja ebavõrdsusega võitlemisest. See puudutab viisi, kuidas ettevõtted, eriti rahvusvahelised korporatsioonid, kannavad miljardeid naela kasumit riikide vahel ümber, et oma maksuarvet vähendada või isegi sellest täielikult kõrvale hiilida.

Rahvusvaheliste ettevõtete puhul toimib siirdehindade süsteem, kui emaettevõtte tütarettevõtte müüb midagi teisele teises riigis asuval tütarettevõttele – see võib olla ükskõik milline tuumareaktorist maisihelvesteni. See võib kehtida ka selliste asjade müügi kohta nagu haldusteenused ja kindlustus. Kuni sama rahvusvahelise ettevõtte tütarettevõtte küsivad üksteiselt õiglast turuhinda, mida regulatiivsetes ringkondades tuntakse nn "käeulatusliku hinna" all, on sellised tehingud täiesti seaduslikud.

Milles siis probleem?

Praktikas tähendab siirdehind, et ettevõtte tütarettevõtte võib oma maksukohustuse minimeerimiseks võtta kaupade ja teenuste eest oluliselt alandatud või kõrgendatud määra. Seega eksporditakse kaupu ja müüakse sotsiaalevõtte allahindlusega riigist, kus need toodeti, ning see hoiab kasumi madalana – mis tähendab, et ka selles riigis makstav maks on madal.

Neid ostnud ettevõtte müüb need seejärel nende tegeliku turuväärtusega edasi riigist, kus maksumäär on palju madalam. Tavaliselt ei ole see tava võimalik, kui hinnavõrdluseks on konkureeriv toode – nt teise tootja valmistatud maisihelbed –, kuid see toimib sageli siis, kui ettevõtte on ainulaadne toode, nt oma kaubamärk, mida maksuametitel on raskem võrrelda. anda sõltumatule väärtusele või mõnel juhul, kui väidetakse, et originaaltootele on teises, madalama maksumääraga riigis olnud mingil lisandväärtus.

Muudes olukordades müüakse jõukatest riikidest pärit kaupu arengumaadesse tohutult kõrgendatud hindadega, et ostjaks olev ettevõtte saaks suuri rahasummasid välismaale nihutada, vähendades samal ajal kodumaist maksuarvet.

OECD võttis kasutusele ülemaailmsed maksureformid, et käsitleda siirdehindade kuritarvitamist, mida nimetatakse BEPS-protsessiks. Paljud aktivistid on aga mures, et sellega ei jõuta piisavalt kaugele ja arengumaad ei olnud reeglite kirjutamisse kaasatud.

Kuna 60 protsenti maailmakaubandusest toimub praegu pigem rahvusvaheliste ettevõtete sees, mitte nende vahel, on ärimees ja autor Raymond Baker seda praktikat nimetanud "maailma majandusajaloo kõige inetumaks peatükiks pärast orjapidamist".

5. tegevus: kes sööb kõik küpsised?⁷⁶

Seansi eesmärk: Näitamaks, kuidas suured rahvusvahelised ettevõtted võtavad vaesematelt riikidelt rohkem, kui annavad.

Õppeeesmärgid:

- Õppijad mõistavad, et lühikese ajaga riigid annavad rahvusvahelistele korporatsioonidele palju

Vajalik aeg: 45 minutit

Grupi suurus: 24 (vähemalt 10)

Materjalid:

- Pakk küpsiseid
- Rollikaardid

Metoodika:

1. Enne seansi algust valmistab läbiviija mõned osalejad ette, et mõista ja hiljem jagada, milliste ressurssidega riik ja selle inimesed panustavad tema pinnal tegutseva välismaise ettevõtte tootlikkusse. Mõnel inimesel palutakse end vabatahtlikuks teha ja igaühele antakse rollikaart. Ärge laske neil üksteise rollikaarte näha.
 2. Sel ajal, kui nad õpivad oma rolle, öelge ülejäänud rühmale, et nad on Sambia kodanikud.
 3. Tere tulemast rollimängijad "lavale".
 4. Paluge neil alustada, alustades tegevjuhist. Saate abistajana tegutseda sündmuse kokkukutsujana.
 5. Seejärel tänage kõiki vabatahtlikke ja öelge kõigile, et rollimäng on lõppenud ja nüüd saate mõtiskleda.
 6. Korraldage arutelu:
 - a. Küsige osalejatelt, kas kasu jagati õiglaselt. Miks/miks mitte?
 - b. Küsige: "Kas [Sambia] peaks küsima välismaistelt ettevõtetelt rohkem makse, arvestades, et küpsise valmistamisel kasutati riigis leiduvaid koostisosi ja mille eest maksti inimeste maksud?"
 - c. Küsige: "Kuidas Sambia turvalisuse, teede, elektri jms eest maksab?"
 - d. Küsige, millised on tõkked, mis takistavad Sambia seda tegemast? Siin tutvustame järgmisi tõkkeid:
- Võidujooks põhjani

⁷⁶See tegevus on kohandatud Action Aidi Tax Justice Reflection Toolkitist: 24 osalusvahendit maksuebaõigluse õppimiseks ja tegutsemiseks (2021)
https://actionaid.org/sites/default/files/publications/Tax%20Justice%20Toolkit_English.pdf

Värske majandusteadus

Erasmus+ strateegiline partnerlus
2019-2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Salajased jurisdiktsioonid / maksuparadiisid
- OECD eesotsas rikaste riikidega
- Veel teemasid, mida soovite tutvustada.

Rollikaardid

Olete Sambias tehast omava tehnoloogiaettevõtte Orange tegevjuht. Teie ettevõtte on sel aastal teeninud tohutut kasumit. Kui teil palutakse, ütlete Sambia kodanikele: „Mul on suurepärane hetk teie poole pöörduda pärast aastast äritegevust teie riigis. Liiga kiiresti oleme jõudnud aasta lõppu ja pean tunnistama, et see on olnud eduka äri aasta. Teie riigina aitasite minu ettevõtte edule palju kaasa.

Pärast seda, kui kodanikud on teile vastanud, ütlete järgmist:

"Jah, teie ja teie riik aitasite suuresti kaasa sellele, kui palju raha minu ettevõtte aasta jooksul teenis, ja ma olen siin, et jagada teie rahvaga kasu."

- Pärast seda võtke oma küpsisepakk ja paluge rahandusministril tulla rahva osa saama. Seejärel andke ainult üks küpsis ja ülejäänud asetage enda kõrvale või taha.

Olete Sambias asuva mobiilipoe PhonesPhonesPhones omanik, mis ostab Orange'ilt riistvara.

Olete kohaliku volikogu liige ja vastate **kõigepealt Orange'i tegevjuhile**, öeldes: "Muidugi, me andsime teile maa". Teine ütleb "ja turvalisus", teine ütleb 'ja tööjõud' ning teised mainivad elektrit, teid, toorainet, mineraale jne.

Olete politsei jõudude juht ja vastate **teiseks**, öeldes: "Muidugi, me andsime teile turvalisuse".

Olete tehase töötaja ja vastate Orange'i tegevjuhile, öeldes: "Muidugi, me andsime teile tööjõudu".

Olete insener ja vastate Orange **neljandale tegevjuhile**, öeldes: "Muidugi andsime teile elektri ja teed".

Olete kaevandaja ja vastate Orange **Five tegevjuhile**, öeldes: "Muidugi andsime toorainet ja mineraale".

Olete rahandusminister ja võtate pakkumise Orange'i tegevjuhilt.

Nõuanded juhendajale:

Julgustage õppijaid lõbutsema ja proovige oma rolli tõeliselt kehastada. On oluline, et tegevjuht ei tunneks end esile tõstetuna, seega tänage kindlasti kõiki pärast ja tänage tegevjuhti eriti soojalt, kuna see on kõige raskem roll.

6. tegevus: valik vaatenurki⁷⁷

Seansi eesmärk: see tööriist kulutab õppijatele mõningaid põhimõttelejate argumente, mis on ülemaailmsete maksureeglite muutmise poolt ja vastu.

Õppeeesmärgid:

- Õppijad arutavad mõningaid argumente maksuparadiiside poolt ja vastu
- Õppijad puutuvad kokku teiste oma seisukohtadega.

Vajalik aeg: 45 minutit

Grupi suurus: 24

Vajalikud materjalid:

- Maksuõiguse teabeleht, üks rühma kohta
- Käärid
- "Perspektiivide" leht, mis on lõigatud üksikuteks paberilipikuteks, üks terve leht (st kõik sedelid) rühma kohta

Metoodika:

1. Selgitage tegevuse eesmäärke
2. Jagage kogu grupp 4-liikmelisteks rühmadeks.
3. Esitage igale rühmale koopia maksuõiguse teabelehest ja allolevatest lehtedest. Paluge igal inimesel võtta üks kahest sedelist.
4. Igaüks neist peaks järgemööda oma sedelid ülejäänud rühma jaoks ette lugema, kuni kõik on ette loetud, ja seejärel asetama kõik sedelid enda ette.
5. Paluge rühmadel arutada erinevate vaatenurkade erinevusi ja vastata mõnele neist küsimustest (kirjutage need küsimused nähtavale klapile). Julgustage iga rühma üksteisega kodanikuühiskonnas arutlema ja mitte üksteise peale rääkima. Vajadusel kasutage iga rühma jaoks kõnepulka.
 - a. Milliste seisukohtadega olete kõige rohkem nõus?
 - b. Mis on vaadete erinevuste põhjused?
 - c. Kas teie arvates on vaateid, mis puuduvad?
 - d. Kas arvate, et iga kõneleja räägib tõtt?
 - e. Millised on ülemaailmsed õigluse küsimused erinevatest vaatenurkadest lähtuvalt?
6. Paluge kõigil end ringi seada. Paluge igal rühmal anda tagasisidet laiemale rühmale oma rühma põhiteemade, kokkuleppepunktide ja lahkarvamuste kohta. Tehke seda ülemaailmse maksustamise teemalise rühmaarutelu jaoks.

⁷⁷Tegevus on kohandatud Financial Justice Irelandi ressursist „Not Business Assual”.

Tax Justice teabeleht

- 2015. aastal kogus liri valitsus 60 miljardit eurot maksulaekumisi.
- Hinnanguliselt kaotavad ühiskonnad ettevõtte tulumaksu vältimise tõttu igal aastal 500 miljardit dollarit. Sellest 200 miljardit dollarit kaotavad arengumaad, sest ettevõtted ei maksa nii palju makse, kui peaksid.
- See on rohkem raha, kui nad saavad välismaalt abi. (Säästva arengu eesmärkide saavutamise kulud aastaks 2030 on hinnanguliselt 1,4 triljonit dollarit aastas.
- Üle 80% rahvusvahelisest kaubandusest toimub sama ettevõtte erinevate filiaalide vahel (näiteks Microsofti USA-s ja Microsofti Iirimaa). Sellises olukorras on võimalik, et ettevõtted liialdavad oma kulusid ja vähendavad oma kasumit kõrgema maksumääraga jurisdiktsioonides ning kasutavad oma ettevõtete vahelist kaubandust, et viia kasum riikidesse, kus nad maksavad vähe või üldse mitte. Seda nimetatakse ülekande-vale hinnakujunduseks.
- Suured raamatupidamisfirmad aitavad ettevõtetele maksude vähendamise skeeme välja töötada. Üks suurimaid raamatupidamisfirmasid KPMG sai USA-s 456 miljoni dollari suuruse trahvi "illegaalsete maksuvarjupaikade kavandamise, turustamise ja rakendamise eest".
- Ettevõtted ja jõukad eraisikud paigutavad oma raha sageli maksuparadiisidesse. Maksuparadiiside hulka kuuluvad sellised riigid nagu Šveits, Bermuda ja Kaimanisaared. Need võimaldavad inimestel avada pangakontosid ka siis, kui nad ei ela maal ega tegele seal äriga. Pangakontode andmeid hoitakse saladuses ja maksustatakse vähe või üldse mitte.
- Hinnanguliselt oli 2015. aastal maksuparadiisides peidetud 7,6 triljonit dollarit ehk ligikaudu 8% maailma SKTst 2014. aastal. Tax Justice Network on rõhutanud, et see võib olla isegi konservatiivne hinnang.
- Maksudest kõrvalehoidumine oleks palju keerulisem, kui rahvusvahelised ettevõtted peaksid esitama raamatupidamisaruanded, mis näitavad, kui palju makse nad maksid ja kui palju kasumit nad igas riigis teenisid ning nende kasumit maksustatakse vastavalt sellele (ühtne maksustamine).
- Maksuparadiisidest põhjustatud probleeme saaks minimeerida ka siis, kui iga riik nõustuks andma teistele riikidele teavet oma kodanike pangakontode kohta – nii saaks selgeks, kas inimesed või ettevõtted kasutavad välismaist pangakontot, et vältida maksude tasumist. riik, kus nad oma raha teenisid. Seda nimetatakse riigipõhiseks aruandluseks.
- Ülemaailmselt on ettevõtte tulumaksu määrad viimase 3 aastakümne jooksul langenud. 1980. aastal oli keskmine ettevõtte tulumaksu määr üle 40 protsendi; 2015. aastal langes see alla 25 protsendi. Kui praegune trend jätkub, jõuab maailma keskmine ettevõtte tulumaksumäär 2052. aastal nulli protsendini.
- Samal ajal kui ettevõtted maksavad vähem, nõutakse tarbijatelt üle maailma rohkem, mis peegeldab tõsiasja, et keegi peab täitma puudujääva ettevõtte tulumaksu tulu. Kuna tarbijamaksud mõjutavad ebaproportsionaalselt palju ühiskonna vaesemaid, on sellel suundumusel murettekitav tagajärg, et maksusüsteemid muutuvad regressiivsemaks ja võivad ebavõrdsust pigem suurendada kui seda vähendada.

Perspektiivid

Suur raamatupidamisbüroo

"Tundub, et väliste sidusrühmade seas on ilmnenud murettekitav tendents anda maksuplaneerimise kohta "moraalseid" hinnanguid ja eeldada, et ettevõtted korraldavad oma maksuasju "moraalselt". Suure raamatupidamisfirma esindaja kirjutab finantsajakirjas.

Lõuna valitsus

„Meie kontinendi üks pakilisemaid probleeme on asuda teele, mille eesmärk on vabastada Aafrika riigid nende sõltuvusest välisabist ja võlgadest. Selle vältimatuks tingimuseks on kodumaiste ressursside mobiliseerimise võime tugevdamine.
Aafrika maksuhaldurite foorum (Aafrika riigiteenistujate foorum), Pretoria, 2008

Lõuna valitsus

"Ettevõtted hägustavad tahtlikult piiri oma päritoluriigi ja nende riikide vahel, kus nad tegutsevad, et vältida maksude tasumist."
Darmin Nasution, Indoneesia maksunduse peadirektor, 2009

Põhja valitsus

"Me kehtestame uued meetmed maksuparadiiside mahasurumiseks, mis tõmbavad raha välja arengumaadest – raha, mida muidu saaks kulutada voodivõrkudele, vaksineerimisele, majandusarengule ja töökohtadele." Gordon Brown, Ühendkuningriigi peaminister, 2009

Tax Justice Network

„Toetame võrdseid tingimusi maksustamises ning oleme vastu lünkadele ja moonutustele maksu- ja regulatsioonis ning nendest tulenevatele kuritarvitustele. Me edendame maksukuulekust ja oleme vastu maksudest kõrvalehoidmisele, maksudest kõrvalehoidmisele ja kõigile mehhanismidele, mis võimaldavad rikkuse omanikel ja kontrollijatel põgeneda oma kohustuste eest ühiskonna ees, millest nad ja nende rikkus sõltuvad. Maksuparadiisid või salajased jurisdiktsioonid, nagu me eelistame neid nimetada, on meie murede keskmes ja me oleme neile vastu.

Christian Aid, vaesusevastane rühm

„Ilma arenenud maailma abistajateta ei saaks need, kes soovivad arengumaades oma osamaksu tasumist vältida, tegutseda. Kuid on palju inimesi, kes soovivad aidata: hästi tasustatud juristid ja raamatupidajad, kes kavandavad agressiivseid maksude vältimise strateegiaid; pankurid; ja maksuparadiiside haldajad, kus tulu saab peita usaldusfondide ja varifirmade keerukatesse offshore-struktuuridesse. Peamised maksudest kõrvalehoidmise võtted on hästi teada, kuid neid on raske tõestada.

Lõuna perspektiiv

"Maksustamine on võtmetähtsusega meie legitiimsuse ja oma otsuste tegemise võime suurendamisel." Mary Baine, Rwanda maksuameti peavolinik, 2009

G8

"Me ei saa jätkuvalt taluda suuri summasid varjatud kapitali maksudest kõrvalehoidmiseks." G8 tippkohtumise deklaratsioon, 2009

Paschal Donohue, Iirimaa rahandusminister, 2021

"Ma usun, et väiksemad riigid peavad saama kasutada maksuplaneerimist legitiimse vahendina, et kompenseerida seda, mida neil pole."

David McWilliams, majandusteadlane, 2021 ajalehes Irish Times

1980. aastate lõpus takistas Iirimaa kapitalipuudus. Kui teil pole oma kapitali, peate selle importima ja tehke seda kapitali odavaks muutmisega. Kuidas muudate kapitali paigutamise oma riigis odavamaks? Maksustate seda vähem.

David McWilliams, 2021. aasta majandusteadlane Irish Timesis

Tax on täiesti legitiimne relv suveräänse riigi majandusarsenalis. See jääb alati nii. Kui hakkame siin raamima arutelu rahvusvaheliste ettevõtete rolli üle, oleks mõistlik teha kokkuvõtte ja – ausalt ja ilma pahameelela – hinnata seda olulist osa, mida välismaised ettevõtted, keda muuhulgas meie maksusüsteem meelitab, on mänginud meie tegevuses. riigi ümberkujundamine.

Janet Yellen, USA rahandusosakonna juht

"Konkurentsivõime seisneb enamasti selles, kuidas USA peakorteriga ettevõtetel läheb üleilmsete ühinemis- ja ülevõtmispakkumiste puhul teiste ettevõtete vastu, vaid see, et valitsustel on stabiilsed maksusüsteemid, mis toovad piisavalt tulu, et investeerida olulistesse avalikesse hüvedesse. ja reageerida kriisidele ning et kõik kodanikud jagaksid õiglaselt valitsuse rahastamise koormat.

Afrodad, Tax Justice Aafrika ja alternatiivne teabe- ja arenduskeskus Aafrika Esimese

samba rahvusvaheliste ettevõtete maksustamisele tururiikides (kus toimub müük) on tehtud soodustusi kontsessiooni järel. See on nõrgenenud selleni, et vaid käputäis ettevõtteid oleks kõlblikud maksule, mis kehtiks vaid väikesele osale nende kasumist. Lisaks on teise samba globaalne minimaalne maksumäär 15% absurdne, arvestades käimasolevat ülemaailmset majandus-, tervise- ja kliimakriisi – mille käigus on paljud rahvusvahelised ettevõtted oma jõukust ainult kasvatanud... G7 ettepaneku kohaselt on teise samba maksutulu kogunev. ülemaailmne minimaalne maksumäär määratakse riikidele, kus on rahvusvaheliste ettevõtete peakorter. Mugavalt on need globaalse põhjaosa finantspealinnad, mis moodustavad suurema osa G7-st. Arengumaad, kust seda kasumit tihti peale ammutatakse ja mis vajavad arengu ja avalike teenuste rahastamiseks kõige rohkem fiskaalressursse, jäetakse kõrvale.

7. tegevus: Valemite õiglus⁷⁸

Seansi eesmärk: näidata, kuidas maksude jaotamise valemid võivad avaldada suurt mõju sellele, kui palju ettevõtte tulumaksu riik saab.

Õppeeesmärgid:

- Mõistke kasumi jaotamise mõistet
- Hakka küsima, miks kasutab OECD konkreetseid valemid riigile ettevõtte tulumaksu määramisel.

Grupi suurus: 24

Vajalik aeg: 45 minutit

Vajalikud materjalid:

- Kasumit tähistavad märgid
- Põrandal maalriteip, mis eraldab ruumi kolmeks osaks. Pange leht igasse nimega sektsiooni; peakorter, töötajad, müük.

Metoodika:

1. Jagage suur rühm kaheks ja andke neile juhised.
2. Paluge neil mõelda ettevõttele, mille peakontor asub ühes riigis, toodab teises (või paljudes teistes riikides) ja mis müüb muudes riikides peale selle või lisaks sellele, kus ta asub. Andke neile 5–7 minutit aega, et otsustada, milline on oletuslik või päriselus tegutsev ettevõtte, ning koostada lühike esitlemine ettevõtte tegevuse kirjeldamiseks.
3. Paluge rühmal B istuda kõrvale, kui töötate rühmaga A.
4. Paluge rühmal A rääkida kogu rühmale, mida nende ettevõtte raha teenimiseks teeb.
5. Juhendage kõiki rühma A liikmeid minema jaotisse 1: Peakorter.
6. Andke neile kõik märgid.
7. Küsige rühmalt B, mis selles stsenaariumis toimub.
8. Vahetage rühmad ja paluge rühmal B rääkida kogu rühmale, mida nende ettevõtte teeb.
9. Paluge kolmandikul rühmast minna jaotisse 2: Töötajad ja jaotisse 3: Müük.
10. Jagage märgid võrdselt kolmel viisil.
11. Küsige rühmalt A, mis toimub.
12. Arutage rühmaga, et see, mida te kõik just näitasite, on kahe kasumi jaotamise valemi lihtsustatud simulatsioon. Arutage rühmaga, milline oleks iga valemi mõju erinevatele maailma riikidele.
13. Küsige, millist tüüpi valem oleks nende arvates kõige õiglasem?

⁷⁸Tegevuse kirjutas Meaghan Carmody, Financial Justice Ireland (2021)

8. tegevus: Ostunimekiri⁷⁹

Seansi eesmärk: Osalejad mõistavad käibemaksu ja käibemaksuvabastuste kontseptsiooni, saavad kindlaks teha, kuidas käibemaks võib mõjutada kaupade ja teenuste hindu, ning mõistavad tarbimismaksude õiglust. Lisaks võivad need luua seoseid ettevõtte tulumaksu kaotamise ja tarbimismaksude tõusu vahel.

Õppeeesmärgid:

- Õppijad mõistavad käibemaksu ja käibemaksuvabastuse mõistet
- Osalejad selgitavad välja, kuidas käibemaks võib mõjutada kaupade ja teenuste hindu
- Õppijad mõistavad, et käibemaks on sageli ebaõiglane maks, kuna see paneb nii rikkad kui vaesed samamoodi maksma ning mõnikord vaesustab vaesuses elavaid inimesi veelgi.
- Õppijad mõistavad, kuidas ettevõtte tulumaksu kaotamine soodustab käibemaksu või GST tõstmist.
- Õppijad mõistavad käibemaksuga kaasnevat soolist ebavõrdsust.
- Õppijad mõistavad, et globaalses lõunas on põhikaupade ja teenuste jaoks vaja alandatud maksumäärasid või maksuvabastusi

Vajalik aeg: 1 tund

Grupi suurus: 24

Materjalid:

- Pabertahvel, millele on joonistatud 3 veergu; rikkus, sissetulek, käive
- Markerid
- Palju selle postitamist
- Palju pastakaid

Metoodika:

1. Selgitage õppimiseesmärke.
2. Joonistage klapile kolm veergu - rikkus, sissetulek, käive.
3. Küsige rühmalt, millised maksud ühiskonnas eksisteerivad, ja paluge neil selgitada, mida nad nendest maksudest teavad. Kirjutage vastused (lühikäega) õigesse veergu, millele need vastavad. Julgustage neid mõtlema läbi oma igapäevaelu ja selle, kus nad makse maksavad. Kasutage seda võimalust täiendamiseks, pakkudes vajadusel rohkem teavet.
4. Paluge osalejatel jaguneda 3-liikmelistesse rühmadesse ja arutada, kuidas valitsused võiksid nende arvates täita tulude puudujääki, mis kaasneb ettevõtte tulumaksu kaotamisega. Nende küsimiseks küsige: keda nad võivad maksustada? Kuidas saavad nad maksustada? Andke neile mõni postitus ja paluge neil igale postitusele iga punkt selgelt ja lühidalt kirjutada, kasutades nii palju kui vaja.

⁷⁹See tegevus on kohandatud Action Aidi Tax Justice Reflection Toolkitist: 24 osalusvahendit maksuebaõigluse õppimiseks ja tegutsemiseks (2021)
https://actionaid.org/sites/default/files/publications/Tax%20Justice%20Toolkit_English.pdf

5. Tulge tagasi plenaaristungile ja paluge igal rühmal ükshaaval tuua oma postitus üles, rääkides ülejäänud rühmale oma seisukohad.
6. Kui iga uus rühm tuleb, julgustage neid koondama oma punktid sarnaste punktide ümber ja toetage neid selles.
7. Kui iga rühm on seda teinud, paluge rühmal mõtiskleda mustrite kohta, mida nad on märganud.
8. Alustuseks arutlege ettevõtte tulumaksu vähendamise mõju üle valitsuse poolt tarbimismaksude kasutamisele, kasutades juhendis sisalduvat teavet.
9. Pärast seda paluge rühmadel uuesti moodustada ja mõelda välja 3 eset, mida nende ühiskonnas osta saab, mida mõned sotsiaalsed rühmad võivad vajada rohkem kui teised. Võimalik, et peate siin tooma mõned näited, kuid ärge tooge liiga palju. Üks viip võib olla; see elementaarne perehooldus, mõelge esemetele, mida kipuvad kasutama ühest soost või soost inimesed, sellele, mida inimesed oma elus erinevas vanuses vajavad või kui nad elavad kindlas kohas. Näited võivad olla kuuldeaparaadid eakatele, kooliraamatud lastele või perioodilised tooted menstruatsiooniga inimestele. Ideaalis esitage lihtsalt viipasid, kuid vajadusel tooge näide või kaks.
10. Paluge neil uuesti need postitusele kirjutada ja klapile kleepida, öeldes, et nad seda teevad ja millised sotsiaalsed rühmad või demograafilised rühmad võiksid seda üksust rohkem vajada.
11. Lõpuks paluge neil korrata samme 9 ja 10, ilma et nad kujutaksid ette, et nad asuvad globaalse lõunaosa riigis, mis on ülemaailmsete maksureeglite ärakasutamise tõttu muutunud lühikeseks.
12. Küsige täiskogu fraktsioonilt, millist mõju võib suurenenud käibemaks avaldada globaalsetele lõunaosariikidele?
13. Lõpetuseks tehke kokkuvõtte, et olulised tooted, nagu toidud, mida süüakse kõige sagedamini, või esemed, mis aitavad eriti vaeseid või haavatavaid inimesi (nt väetis või kooliraamatud), võivad mõnikord olla maksuvabad. Tooted saab teha maksuvabaks, kui need on käibemaksuvabad või nullmääraga (nendele rakenduv käibemaksumäär on null). See aitab hoida toiduainete hindu madalal, kuna müüja ei pea lisama käibemaksu ja valitsus ei saa tulu. Kuid mõnikord kaotavad valitsused käibemaksuvabastused ning toiduainete ja esmatarbekaupade hinnad tõusevad, muutes vaeste inimeste olukorra raskemaks. Vaesemad inimesed kulutavad suurema osa oma sissetulekust põhikaupadele ja teenustele. See tähendab, et nad maksavad suurema osa oma kogutulust käibemaksu kui rikkad inimesed, kellel on rohkem raha ja kes suudavad osa sellest säästa. Selgitage, et käibemaks võib olla vaeste inimeste jaoks õiglasem, kui: (1) üldine käibemaksumäär on madal ja (2) põhitoodetele antakse käibemaksuvabastus või nullhinnang.

Nõuanded juhendajale / eelnev ettevalmistus:

Enne selle tööriistaga töötamist peab juhendaja üle vaatama:

- Olenemata sellest, kas riik kasutab käibemaksu või GST-d (kaupade ja teenuste maks, sarnane käibemaksuga) või muud tüüpi tarbimismaksu
- Riigi käibemaksu/GST määr
- Kaupade ja teenuste käibemaksu-/GST-vabastused, eriti need, mis on seotud põhiliste perehooldustoodetega.
- Kui valitsus ei kehtesta käibemaksu, vaid käibemaksu või muud liiki tarbimismaksu, kohandab korraldaja juhiseid ja selgitusi vastavalt.

Täiendavad ressursid maksuõigluse kohta:

Raamatud	- Nicholas Shaxsoni aarete saared - Ebaõigluse võidukäik: kuidas rikkad maksudest kõrvale hiilivad ja kuidas neid maksma panna (koos Emmanuel Saeziga), WW Norton, oktoober 2019. [Maksupoliitika simulaator]. [Slaidid]. [Andmed ja lisa]. - The Hidden Wealth of Nations, University of Chicago Press, 2015. Teine väljaanne uuendatud ja pikendatud, 2017, Le Seuil. - Maksuparadiis Iirimaa.
Artiklid	https://gabriel-zucman.eu/policy-debates/
Videod	Financial Justice Ireland, "Tax Justice" – otsige YouTube'ist
Podcastid	Maksud Planet Money – 390. jagu: asutame maksuparadiisis offshore-ettevõtte https://www.npr.org/sections/money/2016/03/16/470722656/episode-390-we-set-up-an-offshore-company-in-a-tax-haven?t=1628768695927
Veebisaidid	lostprofits.org taxjusticenetwork.net Eurodad Afrodad Latindad
Peamised mõtlejad (võib-olla jälgige Twitteris)	Gabriel Zucman Emmanuel Saez James S. Henry Ann Pettifor Grace Blakely Brian O'Boyle Kieran Allen

Creative commons advice

Authors: *Meaghan Carmody, Financial Justice Ireland*

This text is published under the terms of the Creative Commons License: by-nc-nd/3.0/ The name of the author shall be as follows: by-nc-nd/3.0/ Author: Magdalena Prieler, Sven-David Pfau and Andreas Novy, funding source: Erasmus+ Programme for Adult Education of the European Union. The text and materials may be reproduced, distributed and made publicly available for non-commercial purposes. However, they may not be edited, modified or altered in any way.

Copyright information on images can be found directly under the images.

Disclaimer Erasmus+

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
